

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Hur arbetar man i förskolan med tema?

En kvalitativ studie om fyra pedagogers uppfattningar
om tematiska arbetsätt

Christina Grankvist

2011-01-03

Kurs: LAU 390
Handledare: Anette Hellman
Examinator: Ivar Armini
Rapportnr: 2611-203

Abstract

Titel: Hur arbetar man i förskolan med tema? En kvalitativ studie om fyra pedagogers uppfattningar om tematiskt arbetssätt.

Författare: Grankvist, Christina

Termin och år: Höstterminen, 2010

Kursansvarig institution: Sociologiska Institutionen

Handledare: Anette Hellman

Examinator: Ivar Armini

Rapportnummer: 2611-203

Nyckelord: Sociokulturellt perspektiv, Tematiskt arbetssätt, intervju studie, pedagoger, lärande, barnperspektiv, Reggio Emilia inspirerad.

Bakgrund

Jag har läst Barn och ungas uppväxt villkor där många av kurser handlar om hur barn lär sig genom olika estetiska uttryck. I och med den verksamhetsförlagda utbildningen har jag haft förmånen att vara som student på olika förskolor. Där av har jag stött på termen tematiskt arbete i förskolan. Då jag har vart på olika förskolor och lagt märke till att pedagogerna arbetar väldigt olika med tema. Just detta olikheter i pedagogernas arbetssätt väckte min nyfikenhet kring frågor så som; vem som bestämmer innehållet och ur vems perspektiv och hur detta sker. Frågor som: Hur presenteras de tematiska arbeten på förskolan och vems intresse styr temat samt hur delaktiga är barnen i sitt lärande.

Syfte

Syftet med studien är att undersöka några pedagogers inställning till tematiska arbetssätt och hur pedagogerna ur ett barnperspektiv gör barnen delaktiga i sitt eget lärande. Detta gjordes genom följande frågeställningar.

Hur skildrar pedagogerna själva hur det arbetar tematiskt?

Hur beskriver pedagogerna att de arbetar med tematiskt arbete utifrån ett barnperspektiv?

Metod och material

Jag har valt att använda mig av en kvalitativ undersökning, det vill säga en studie baserad på fyra pedagogers intervjuer. Med hjälp av en intervjuguide har jag ställt en mängd olika frågor för att försöka besvara mina frågeställningar. Detta har genomförts genom att jag har besökt fyra olika förskolor och intervjuat en pedagog på vardera förskolan. Alla förskolorna var kommunala dock profilerade sig två av förskolorna som Reggio Emilia inspirerade.

Resultat

Jag har funnit att de fyra pedagoger jag intervjuat har visat stora likvärdigheter i hur de ser på det tematiska arbetet i förskolan. Förhållningssätten hos pedagogerna visar på stora likheter kring hur de ser på barns lärande utifrån ett tematiskt arbete. De olikheter som studien har visat har vart ytterst få. Det som skiljde sig mest åt har vart att de Reggio Emilia inspirerade förskolorna valt att kalla det tematiska arbetet för projekt och att det är enbart barnens intresse som styr deras projekt och pedagogen följer med som en medresenär på projekt resans gång. Medans de andra två förskolornas pedagoger uttryckte att barnens intresse styr det tematiska arbetet, men att pedagogerna är de som utmanar och leder arbetet vidare. Denna studie har gett mig insikt i hur jag kommer att utöva tematiskt arbete och hur relevant det är med tematiska arbetssätt i förskolan.

Innehållsförteckning

INLEDNING	5
SYFTE OCH PROBLEMFÖRMULERING	5
FRÅGESTÄLLNING	FEL! BOKMÄRKET ÄR INTE DEFINIERAT.
TIDIGARE FORSKNING OCH STYRDOKUMENT	7
TEMATISKA ARBETSSÄTT UR ETT LEKPERSPEKTIV	7
TEMATISKT ARBETSSÄTT UR ETT BARNPERSPEKTIV	7
REGGIO EMILIA FILOSOFIN	8
<i>Barn lärande ur en Reggio filosofi</i>	9
<i>Miljö och artefakter</i>	9
<i>Pedagogrollen</i>	9
<i>Dokumentation</i>	10
STYRDOKUMENT	11
TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER	12
ETT SOCIOKULTURELLT PERSPEKTIV	12
LÄRANDE	12
ARTEFAKTER	14
METODVAL	15
URVAL	16
GENOMFÖRANDE	16
ETISKA ÖVERVÄGANDEN	16
RESULTAT	17
PRESENTATION AV FÖRSKOLORNA OCH DE INTERVJUADE PEDAGOGERNA	17
BARNS LÄRANDE UTEFTER TEMATISKT ARBETSSÄTT	18
ARTEFAKTER OCH MILJÖ PÅVERKAN	20
PEDAGOGENS ROLL I DET TEMATISKA ARBETET	22
DOKUMENTATION/REFLEKTION KRING TEMA ARBETET	23
RELATIONEN MELLAN STYRDOKUMENTEN OCH DET TEMATISKA ARBETSSÄTTET	24
TEMATISKA ARBETSSÄTTET UR ETT BARNPERSPEKTIV	25
REFLEKTION	26
FÖRDELAR MED TEMATISKT ARBETE	FEL! BOKMÄRKET ÄR INTE DEFINIERAT.
SAMMANFATTNING AV MITT RESULTAT	29
BARNS LÄRANDE UTEFTER TEMATISKT ARBETSSÄTT	29
ARTEFAKTER OCH MILJÖ PÅVERKAN	29
PEDAGOGENS ROLL I DET TEMATISKA ARBETET	29
DOKUMENTATION/REFLEKTION KRING TEMA ARBETET	29
RELATIONEN MELLAN STYRDOKUMENTEN OCH DET TEMATISKA ARBETSSÄTTET	30
TEMATISKA ARBETSSÄTTET UR ETT BARNPERSPEKTIV	30
SLUTSATSER OCH DISKUSSION	31
BARNS LÄRANDE UTEFTER TEMATISKT ARBETSSÄTT	31
ARTEFAKTER OCH MILJÖPÅVERKAN	32
PEDAGOGENS ROLL I DET TEMATISKA ARBETET	32
TEMATISKT ARBETSSÄTT UR ETT BARNPERSPEKTIV	33
DOKUMENTATION/REFLEKTION KRING TEMAARBETET	33
RELATIONEN MELLAN STYRDOKUMENTEN OCH DET TEMATISKA ARBETSSÄTTET	33
REFLEKTIONER UTEFTER VAL AV METOD OCH GENOMFÖRANDE	FEL! BOKMÄRKET ÄR INTE DEFINIERAT.
HUR KAN MAN FORSKA VIDARE OM TEMATISKA ARBETSSÄTT	36
AVSLUTANDE ORD	37

FICK JAG SVAR PÅ MINA FRÅGESTÄLLNINGAR UTEFTER MIN INTERVJU STUDIE..... 37

REFERENSER

BILAGA

Inledning

Denna uppsats handlar om tematiska arbetssätt i förskolan och hur pedagogerna arbetar med detta ur ett barnperspektiv. I förskolans läroplan går det att hitta strävansmål som inspirerar till tematiska arbetssätt i förskolan. I förskolans värdegrund kan man under beteckningen strävans mål läsa följande.

”Barn söker och erövrar kunskap genom lek, socialt samspel, utforskande och skapande, men också genom att iaktta, samtala och reflektera. Med ett temainriktat arbetssätt kan barnens lärande bli mångsidigt och sammanhängande” (Utbildningsdepartementet 2006).

Detta innebär att förskolans pedagoger har ett uppdrag att göra verksamheten meningsfull och stimulerande för barnen på förskolan.

Under min lärarutbildning med inriktningen *Barn och ungas uppväxtvillkor* har jag läst en hel del kurser som tar upp hur viktigt det är med leken, kreativiteten och det lustfyllda lärandet i förskolan. I en av mina kurser läste jag om tematiska arbetssätt och hur man i verksamheten kan använda sig av detta arbetssätt. Då jag har arbetat på en del olika förskolor under och innan min lärarutbildning genererades mitt intresse för tematiska arbetssätt. Beträffande tematiskt arbete och på vilket sätt pedagoger och barn arbetar med tema arbete på de olika förskolorna. Frågor jag ställer mig efter att praktiskt och teoretiskt mött pedagogiskt innehåll. Vad är det tematiska arbetssätt handlar om i förskolan. Vem är det som bestämmer det pedagogiska innehållet på förskolan. Hur gör pedagogerna barnen delaktiga i denna process. Frågor jag också funderat över, är hur de tematiska kopplingarna och pedagogernas barnsyn praktiseras när de utför sitt tema arbete. Vilka teoretiska teorier och styrdokument pedagogerna arbetar efter i den tematiska verksamheten.

I min kommande studie kommer jag att undersöka pedagogernas syn på hur barn lär sig. Hur de ser på barns inflytande i relation till hur de strukturerar tema arbete. Jag vill belysa detta ur ett sociokulturellt perspektiv som ligger som en teoretisk grund för hela min kommande studie. Det finns många faktorer som påverkar hur barn lär sig genom att fördjupa sig i hur barns olika förutsättningar. Jag vill förstå hur pedagoger planerar att arbeta med tematiska arbetssätt. Därigenom hoppas jag att finna kopplingar och de element som jag finner viktigast vad de gäller barns lärande och utveckling. Nämligen pedagogernas barnsyn och hur pedagogerna formar arbetet kring temat.

Aspekter som jag vill belysa är: Hur ser man på leken i det tematiskaarbetet ? Hur ser man på lärandet i ett tematiskt arbete? Hur använder man sig av olika estetiska uttryck i tema arbetet? Ytterligare ett perspektiv jag valt att belysa är hur man vidare väljer man något tema som man själv som pedagog tycker passar barngruppen. Eller hur mycket det tematiska arbetet planeras utefter barnen och hur delaktiga är barnen i processen?

Syfte och problemformulering

För att undersöka hur pedagoger ser på tematiskt arbete utifrån mina utfallsvinklar, fick jag genom intervjuer undersöka fyra pedagogers uppfattningar och vad de själva menar med tematiska arbetssätt. Hur beskriver pedagogerna själva att de arbetar utifrån ett barn

perspektiv. Hur formulerar pedagogerna själva i vilken grad de gör barnen delaktiga i sitt eget lärande. Följande frågor blev mina problemformuleringar.

Frågeställningar

Hur skildrar pedagogerna själva hur det arbetar tematiskt?

Hur beskriver pedagogerna att det arbetar med tematiskt arbete utifrån ett barnperspektiv?

Tidigare forskning och styrdokument

I detta stycke kommer jag att använda mig av tidigare forskning samt förskolans läroplan (Lpfö, 98) för att belysa min intervju studie ur följande synvinklar.

Tematiska arbetssätt ur ett lekperspektiv

Inledningsvis skriver Lindqvist (2006) i sin forskning om hur man kan belysa olika arbetssätt och på vilket sätt man kan gestalta olika ämnen i skolan/förskolan till exempel genom olika teman. Litteraturen tar upp en så kallad lekpedagogik där estetiska ämnena har en central roll i skola/förskolan. Man påpekar hur förskolan kan utveckla en lekpedagogik genom att arbeta med tema arbeten. Författaren beskriver hur möten och problematiseringar via teman. De gemensamma lösningar och utmaningar som barnen möter tillsammans med sina pedagoger genom att arbeta tematiskt kan bilda en gemensam lekvärld och en gemensam förståelse för det lärande som sker. Tillika vis så framhäver Lindqvist (2006) att ett pedagogiskt arbete åskådliggör hur viktigt det är att vara verksam med skapande ämnen och utveckla leken i förskolan. Detta för att skapa nya pedagogiska möjligheter för att utveckla lärandets roll i förskolan.

Lindqvist tar och resonerar omkring vad som är utvecklingspedagogik kontra kulturpedagogik. Hur man i dag ser barns lek och hur man kan se leken som en kulturföreteelse och inte som en sak barn gör utanför ett kulturellt, socialt sammanhang. Barns lek ingår i den sociala kontexten. Som tidigare nämnts vill man dessutom framhäva lekens betydelse som en kulturell verksamhet och inte som en självverksamhet barnet bara gör vid sidan av. Lindqvist påpekar emellertid att synsättet att barn bara leker, som en del vid sidan av, är fortfarande på många ställen i sin tur lever kvar.

Kontexten av detta synsätt blir enligt Lindqvist (2006) att pedagogens roll måste förändras hela tiden. Pedagogen är tvungen att finna nya vägar metoder och verktyg för att kunna bli medskapare med barnen. För pedagogerna krävs en öppen syn på konst och kultur. Att våga blanda estetiska uttrycks former. Tankar om att fantasin tillsammans med barnets tidigare erfarenheter får barnet genom leken ett lättare sätt att tolka och förstå sin omvärld. Detta för pedagogerna kräver en kunskapssyn och en barnsyn som kan se på sambandet mellan tolkning och lärandets mångfaldigande. Lindqvist skriver ur vems perspektiv sker tematiska arbeten tar pedagogerna hänsyn till barnets perspektiv?

”Leken förbereder för livet och barnets egen begriplighet” Lindqvist,(2006) Om forskning tyder på att barns lek är väsentlig. Detta måste pedagoger se ur ett barnperspektiv och skapa tema arbeten utefter det menar. De här tankarna delar också professor Pramling Samuelsson på Göteborgs Universitet, hon poängterar hur viktigt det är för barnet att känna begriplighet för det barnet håller på med. Att barnet får en insikt för vad man håller på med i verksamheten. Det här kan uppnå genom att använda sig av tema arbete. Där får Barnet/barnen möjligheter att träna sin logiska utveckling likaså som barnet/barnen tränar sin ”rationella förmåga” via den lek barnet ingår i (Pramling, Samuelsson, 1998).

Tematiskt arbetssätt ur ett barnperspektiv

Allt arbete i förskolan skall genomsyra moral etik samt vila på en demokratisk grund (Lpfö 98). Åberg & Taguchi, Lens (2005) har i sin forskning resonerat kring hur viktigt det är som

pedagog att utveckla sitt arbete. Detta för att skapa ett demokratiskt arbetssätt med hjälp av barnsinflytande. Vad har barnen för delaktighet i sitt lärande, har barnen möjligheter att vara med och påverka verksamheten. Hur använder man dokumentation för att synliggöra barnen och pedagogers tankar kring ett aktivt lärande och ett demokratiskt tänkande detta berör Åberg & Taguchi (2005) skriver att hur viktigt det är som pedagog att utveckla sig själv och det pedagogiska arbetet hela tiden. Som pedagog se till att verksamheten förändras så att utvecklingen inte stagnerar. Pedagoger bör hela tiden arbeta med synliggörandet av det man gör i verksamheten både för barnen, deras föräldrar och för sig själv (Åberg & Taguchi Lens, 2005).

Det lilla barnet är kreativt och den kreativa förmågan hos barnet nämner Vygotskij (1995) som en del i en så kallad fantasi process. Sambandet mellan en känsla och det mänskliga intellektet är en del av fantasiprocessen. En rikare erfarenhetsvärld för barnet gör att barnet utvecklas. Desto mer kunskaper barnet får om sin omvärld och ju mera barnet erbjuds i sin uppväxt, ju rikare blir barnets erfarenheter och barnet får möjligheter att vara delaktig i den kulturella omgivningen barnet befinner sig och utveckla ändå mer kreativitet, fantasi. Vygotskij (1995) problematiserar och argumenterar för de gamla fördomar om att barn har mer fantasi än vuxna. Han anser att ju mer erfarenheter ju rikare fantasi. Däremot påtalar han om att vuxna vill behålla ett ”kulturellt kapital” och att vuxna däremot håller barnen utanför, denna fantasi process som således han framhäver. Fantasiprocessen sker hela tiden under en människas liv ”den skapande fantasin är en är en aktivitet som är allestädes närvarande och som präglar hela livet med sin formbildandeaktivitet både det personliga, det sociala och det spekulativa och det praktiska” Lindqvist (2006) har en liknande argumentation och synsätt som Jerome Bruner (1996) där han likartat resonerar att alla människor skapar sig redskap för att tolka sin omvärld. Genom dessa tolkningar, föreställningar och kommunicera med andra. Tillsammans skapar dom en egen kulturell omvärld utefter tidigare erfarenheter Bruner (1996). Därmed blir vuxna mer livserfarna på grund av sin ålder och på grund av mer erfarenheter livet har givit dem.

Detta tar Sommer (2005) upp ur en annat perspektiv. Han skildrar hur man som barn ses som kompetenta individer idag i vårt samhälle i jämförelse med för något/några årtionden sedan. Då såg man på barnet som en novis som inte hade någon kompetens och den vuxnes uppgift var att socialisera, fostra barnet in i samhället. Idag är synsättet förändrat menar Sommer, (2005) som enligt honom tar upp att det har skett en förändring ett så kallat paradigmskifte. Skiftet innebär att man idag ser barnets förmågor och potentialer. Genom att ha detta synsätt på barnet ges barnet möjlighet att vara delaktigt i sitt lärande Synsättet kring barn har förändrats, barn ses idag som kompetenta individer med olika potentialer och förmågor framhäver Sommer (2005). Den vuxne skall vara en såkallad ”auktoritativ vuxen” som ska ställa förväntningar, utmana barnet men också kunna ställa krav på barnet. Men samtidigt som detta är det den vuxnes uppgift att på samma sätt kunna leva sig in i barnets känslor och föreställningar utefter barnets erfarenheter, Den vuxnes roll som merkompetent (det vill säga på grund av längre livslängd) blir att guida barnet genom att allt efter hand ge ansvar åt barnet, detta självklart utefter och får inflytande över sin egen person Sommer (2005).

Reggio Emilia filosofin

Bakgrund

Jonstoj & Tolgraven (2001) skildrar om hur Loris Malaguzzi och hans filosofi och vad hans filosofi innebär för förskolan demokratin och hur ett samhälle bör utformas. Malaguzzi ville att folket skulle få möjligheter att utvecklas möjligheter till lärdom och efter andra världskriget byggde han tillsammans med en grupp föräldrar upp en skola för barnen som levde i den lilla byn. Malaguzzi hade en mängd pedagogiska idéer som han ville förmedla. Bland annat ville han förmedla tankar kring dialogen och demokratins värdegrund. Malaguzzi Kom att bli den ledande filosofen för de Kommunala förskolorna i Reggio Emilia distriktet Jonstoj & Tolgraven (2001).

Under flera årtionden har pedagoger från hela världen kommit till Reggio distriktet för att ta del av Malaguzzi och hans anhängares pedagogiska idéer om hur barn lär sig på olika sätt. I Reggio filosofin anser man att barn kan lära sig på alla möjliga sätt inte bara ur den gamla traditionella metodiska lärandet. Utan man anser att barnet lär sig genom perceptuella upplevelser. Att barnet får möjligheter att använda kognitiva förmågor och att man skall hjälpa barnet att utforska sin omvärld. Inom Reggio Emilia filosofin påvisar man också hur viktigt det är att dokumentera lärandet och lärandeprocessen för att synliggöra barnets lärande för barnet själv Jonstoj & Tolgraven (2001).

Barns lärande ur en Reggio filosofi

Barns lärande är en barnsyn enligt Reggio och ett synsätt på människan som en demokratisk individ. En individ som kommunicerar och integrerar med varandra. Inom filosofin ser man barnet som en kompetent välutrustad individ med massor av förmågor. Barnet är sin egen forskare som söker sin egen kunskap och mening med sin omvärld. Barnets process till lärandet står i fokus. Pedagogens roll blir att vara med i barnets lärande process för att utmana stödja den nyfikenhet och kreativitet barnet har. Pedagogen kan jämföras som en medresenär på en lång resa. I Reggio står barnets kunskapsprocess för en del i det livslånga lärandet därför organiserar man i verksamheten upp långa projekt arbeten som utgår ifrån barnens intresse. I dessa grupper forskar man om olika saker som intresserar barnen.

Miljö och artefakter

Miljön ur ett Reggio perspektiv skall liknas vid en stor verkstad där barnen kan ta del av en massa olika material och olika aktiviteter. Det skall vara en stimulerande miljö med plats för många olika möten. För Reggio filosofin innebär miljön en viktig roll i barnslärande. Pedagogerna har som uppgift att försöka använda miljön som en hjälp i sitt pedagogiska uppdrag. Hela tiden skall miljön förändras utefter den barngruppens behov har vid just denna tidpunkt enligt Reggio kan miljön användas som en fjärde pedagog om den är välutformad utefter barnens behov Kennedy (1999).

Pedagogrollen

Som pedagog i en Reggio förskola måste man hela tiden förändra sitt förhållningssätt och ompröva sina val och se nya vägar till lärande. Man befinner sig själv ständigt i en ny lärande process. Det är viktigt som pedagog att man utvecklar ett professionellt yrkesspråk och att man tar till vara på barnets frågor och lyssnar vad barnet frågar efter. Som pedagog är det viktigt att inte ge barnet de rätta svaret låt barnet få söka sig fram till olika svar I

pedagogrollen är det viktigt att förstå dokumentationens roll för lärande processen Kennedy, (1999).

Dokumentation

Dokumentationen är väldigt viktig del i en Reggio förskola. Man anser att den ligger i grund för reflektionen hos barnen och hos de vuxna. Detta är för att synliggöra processen till lärandet. Då processen är viktigast inte resultatet. Det som är i fokus kring lärandet är hur samtala kring sitt lärande. Den vuxne kan få syn på nytt lärande och blir bättre på att lyssna möta och förstå barnen. Dokumentationen blir också en bro mellan förskolan och hemmet. Föräldrar ges möjligheter att få inblick i sitt barns vardag Kennedy (1999).

Styrdokument

I förskolans läroplan går det att läsa om hur viktigt det är att inspirera till ett tematiskt arbetssätt i förskolan. I förskolans värdegrund kan man läsa under påskriften *Förskolans uppdrag*

”Verksamheten skall bidra till att barnen utvecklar en förståelse för sig själva och sin omvärld. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära skall utgöra grunden för den pedagogiska verksamheten. Den skall utgå ifrån barnens erfarenheter, intressen behov och åsikter. Flödet av barnens tankar och idéer skall tas till vara för att skapa mångfald lärandet

Utbildningsdepartementet (2 006).

Detta avsnitt i läroplanen anser jag som ett relevant mål. Då jag genom min studie vill ta upp vikten hur barn lär sig genom lek kreativitet och tematiskt arbete i förskolan, erövrar nya erfarenheter och kunskaper.

Teoretiska centrala begrepp

I detta avsnitt kommer jag inledningsvis att berätta om vilket teoretiskt perspektiv som kommer att genomsyra min studie. Efter detta tas begreppet som lärande, tematiskt arbete vad menas med detta begrepp i förskolan. En annan del kommer att vara att definiera hur begreppen artefakter, lek och barnperspektiv har använts i denna studie.

Ett sociokulturellt perspektiv

Jag har valt att utgå från det sociokulturella perspektivet då jag finner detta synsätt centralt för barns lärande. Med mina egna erfarenheter och mitt val av perspektiv kommer detta att genomsyra hela min studie samt mitt slutgiltiga resultat.

Lärande

Ur ett sociokulturellt perspektiv ser man all kommunikation och allt språk som en ledande roll i allt lärande. Genom detta synsätt utgörs dessa två delar som ett förbindelseelement mellan barnet och dess omgivning. Allt lärande sker i interaktion med andra. Vi skapar oss erfarenheter och gör tolkningar utefter den omvärld vi lever i. Människan lär sig ständigt i nya situationer, nya saker, allt är föränderligt. Det viktigaste lärandet sker i det vardagliga samspelet och genom den vardagliga kommunikationen. Genom detta skapas vi till sociokulturella individer som deltar i en mängd olika sociala praktiker som är kulturellt och miljö mässigt betingade. Säljö (2000).

Som pedagog eller vuxen så ser man på pedagogen, den vuxne som en vägledare, handledare som mer kompetent och mer kunnig på grund av sina livserfarenheter. Den vuxnes uppgift blir att visa vägen för barnet och ge barnet de verktyg som gör det möjligt för att undersöka och aktivt kunna söka kunskap om den värld barnet lever i. Sommer (2007). Claesson skriver att det är pedagogen uppgift att alltid ha i beaktning att det sociokulturella perspektivet innebär att pedagogen ideligen ska se till att det finns en sysselsättning för den lärande, det vill säga alltid ska barnet ges möjligheter till nya lärande situationer. Pedagogen skall alltid hjälpa barnet framåt i sitt lärande. Kommunikationen och samspelet mellan barnet och pedagogen är i tidigare forskning kring det sociokulturella perspektivet tar man bland annat upp vad det

Inom detta perspektiv menar Claesson (2007) ser man pedagogen, den vuxne som en vägledare, handledare som mer kompetent och mer kunnig på grund av sina livserfarenheter. Den vuxnes uppgift blir att visa vägen för barnet och ge barnet de verktyg som gör det möjligt för att undersöka och aktivt kunna söka kunskap om den värld barnet lever i. Sommer (2007). Claesson (2007) skriver att det är pedagogen uppgift att alltid ha i beaktning det sociokulturella perspektivet. Detta innebär att pedagogen ideligen ska se till att det finns en sysselsättning för den lärande. Det vill säga alltid ska barnet ges möjligheter till nya lärande situationer. Pedagogen skall alltid hjälpa barnet framåt i sitt lärande. Kommunikationen och samspelet mellan barnet och pedagogen är mycket viktigt då det är i samtalet som lärande, lyssnande och ömsesidighet möjliggörs.

I denna studie kommer man att använda och beskriva begreppen lärande och artefakter, lek samt barnperspektiv.

Tematiskt arbete

Tematiskt arbete så som jag kommer att definiera det utefter de erfarenheter som jag själv har. Detta i relation till de svar de fyra intervjuade pedagogerna gav mig. Tematiskt arbete i denna studie definieras som en grupp aktivitet och som något man gör på förskolan under dagen. Man kan med sina kamrater och pedagoger fördjupa sig i olika kunskaper. Detta sker genom olika estetiska uttryckssätt så som sång, bild, drama. Genom att forska och lär sig nya saker tillsammans med andra växer våra erfarenheter detta kan sammanliknas med hur man ser på tematiskt lärande utifrån ett sociokulturellt perspektiv.

I det sociokulturella perspektivet tar man bland annat upp vad det innebär att lärande är situerat - det vill säga att allt lärande är beroende av sin sociala och kulturella omgivning Carlgren (1999). En utav det sociokulturella perspektivets grundare var Lev S Vygotskij. Han betonade vikten av samspel för barnen för att kunskapsutvecklingen skall få en mening för individen detta resonerade Vygotskij (1995) om. Han talade om barnets närmaste utvecklingszon samt även om barnets potentiella utvecklingszon. Han pratade om vikten att skilja på barnets utvecklingsnivåer. Den ena är där barnet befinner sig så långt som barnet nått. Den andra handlar om den kommande utvecklingen. Vygotskij menar att tillsammans med en vuxen och med andra som har mer erfarenhet kan barnet nå nya utvecklingsmöjligheter. Med detta, tolkar jag, refererar han till en zon som ligger mellan den närmaste och de potentiella utvecklingszonerna, vilket möjliggör barnets lärande ännu mer. Att dela med sig om tidigare erfarenheter och ta del av andras erfarenhetsvärldar bygger barnet upp att lärandet sker mellan individer i en social praktik. Carlgren (2008) skriver att använda sig av tematiska arbetssätt kan man skapa förutsättningar i en mängd olika lärande situationer. Detta möjliggör att man kan utgå från ovan nämnda Vygotskij potentiella utvecklingszon där barnens olika erfarenheter och utvecklingsnivåer kan utbytas i en social kontext.

Dessa tankar delar Nilsson (2007) där han menar att utgå ifrån tematiska arbetssätt och integrera flera ämnen som en helhet genom att ta till vara på barnens tidigare erfarenheter och knyta an detta till nya. Här resonerar man genom att framhålla hur viktigt att barnen får känna delaktighet och att deras erfarenheter kan bidra till ett aktivt utforskande och kunna påverka sitt lärande. Vidare påpekar Nilsson hur viktigt det är med kommunikationen och att barnen själva skall få utrymme för reflektion. Ett liknande resonemang för Pramling Samuelsson, (2006) där de tar upp vikten av interaktion och hur viktigt att barn lär sig i samspel med andra barn. Där får barnet tillsammans med andra möjlighet att stimulera sin samarbetsförmåga, kommunikativ kompetens samt utveckla sin förmåga att se saker utifrån olika perspektiv På samma sätt här ser man även möjlighet och det viktiga att reflektera över sitt eget och andras handlande. Vilket är stort villkor för barn som skall socialiseras och lära sig att delta i ett demokratiskt samhälle Williams, Sheridan & Pramling Samuelsson (2000)

Carlgren (2008) skriver att pedagoger bör använda sig av tematiska arbetssätt, då man vill främja den så kallade en "integrerad undervisningspraktik" Carlgren (2008). Med en integrerad undervisnings praktik tolkar jag det som det arbetssätt där barnen skall få känna sig friare och få vara mer delaktiga och kunna påverka sitt eget lärande. Detta är dock enligt författaren fortfarande med hjälp av pedagogen som det tematiska arbetet struktureras upp och pedagogen ska alltid utgå ifrån barnens intressen och vad barnen vill lära sig kring temaarbetet Grankvist, Ribbing, Söderberg (2009). Inom ett tematiskt arbetssätt utifrån ett sociokulturellt perspektiv talar man om "ett legitimt perifert deltagande". Med detta menas att

barnen som får möjlighet att delta i ett tematiskt arbetssätt kan få en djupare kunskap om temat samt lärdom av varandra. Det kan till exempel ske genom att nybörjaren lär sig av den mer kunnige, exempel andra barn eller pedagoger. En annan viktig aspekt i ett legitimt perifert deltagande är pedagogens/lärares roll. Dennes syfte är bland annat "visa vägen och att låta barnen producera" Carlgren (2008).

Artefakter

Ur ett sociokulturellt perspektiv kan man se fysiska artefakter som materialiserade former av tankeverksamhet och kommunikationsmedel. Någon har tänkt kring den specifika fysiska saken och givit den ett namn som har ett ändamål, exempel penna blir en fysisk artefakt.

Vårt tänkande sker genom redskap som vi själva skapar för att lösa fysiska och intellektuella problem. Genom att lära sig använda artefakter som hjälpmedel skaffar vi oss förmågor att handskas med nya intellektuella problem som sedan kan hjälpa oss vidare inom nya verksamheter och människan blir mer och mer kompetent ju mer man kan använda sig av de artefakter som finns i de sociala praktiker vi lever i Säljö (2000).

I denna uppsats används begreppet artefakter som ett stöd för barn och vuxnas tankevärld. Ett redskap som ökar till en större förståelse för de lärdomar man erfar vid tematiskt arbete.

LEK

I denna uppsats har jag utgått från att lek kan bidra till lärande speciellt då lek vid tematiskt arbete kan bidra till en massa nya lärdomar och erfarenheter. Lindqvist (2006) tar upp hur viktigt det är att vara verksam med skapande ämnen och utveckla leken i förskolan. Detta kan enligt möjliggöras genom tematiskt arbete. Leken kan bli ett hjälpmedel för pedagoger som finna nya pedagogiska möjligheter för att utveckla lärandets roll i förskolan. Leken blir därför för denna uppsats ett centralt begrepp i den mening att i leken skapas en gemensam förståelse och nya kunskaper som gör att barnen utvecklas.

I denna studie innefattar begreppet lek ett redskap som hjälper barnen till nya erfarenheter.

BARNNS PERSPEKTIV

Sommer (2005) menar att det har skett en förändring ett så kallat paradigmskifte; barnets förmågor. Genom att ha detta synsätt på barnet ges barnet möjlighet att vara delaktigt i sitt lärande. Detta medför enligt mig att barn på förskolan har rätt att få delta i sitt eget lärande och ha möjlighet att kunna påverka sin egen lärandesituation. Då (Sommer, 2005) menar på att den vuxne skall vara en så kallad "auktoritativ vuxen" som ska ställa förväntningar utmana barnet men också kunna ställa krav på barnet tolkar jag det som att man som pedagog måste vara lyhörd och kompetent hur vidare barn fungerar, hur man som pedagog utmanar barnet lagom mycket och ställer rimliga förväntningar och krav. Samtidigt som detta blir det den vuxnes uppgift att på samma sätt kunna leva sig in i barnets känslor och föreställningar. Det är viktigt att den vuxne har kunskaper kring barns olika lärandemönster och behov samtidigt den vuxne ska kunna stimulera barnet vidare i sin utveckling på den nivå som barnet är.

Metodval

Denna uppsats bygger på data som är producerad genom intervjustudie. Fokus i uppsatsen är att undersöka några pedagogers tankar och inställningar till tematiska arbetssätt och hur pedagogerna ur ett barn perspektiv gör barnen delaktiga i sitt eget lärande. För att uppnå syftet med studien, har jag valt att använda mig av en kvalitativ forskningsmetod. Vilket innefattar att man genom intervjuer och observationer försöker förstå människors tankar och föreställningar om den värld de lever i. Jag har i min studie valt att göra kvalitativa intervjuer. Intervjuerna har jag sammanställt utefter mitt syfte och mina frågeställningar.

Enligt Esaiasson, Gillijam, Oscarsson, Wängnerud (2007) finns det olika tillvägagångssätt hur man kan bedriva god forskning. Vad som kännetecknar god forskning för Esaiasson, m.fl (2007) är att de tycker att bra forskning på epistemologiska antaganden det vill säga "kunskaper om och vilken kunskap som är möjlig att nå" det vill säga en realitet som är oberoende av människors personliga erfarenhet. Samtidigt trycker man på filosofiska antaganden hur man kan bedriva en god forskningsstudie. Ontologiska antaganden som ställer frågor om verklighetens beskaffenheter. Det finns två olika sorters forskning: Beskrivande forskning, ex, hur ser människor på ekonomi krisen i Sverige i dag? Sådan här forskningen besvarar när, var, hur, vilka och så vidare. Det finns också en förklarande forskning som vill hitta svar på frågan, varför vad svaret på frågan blir som det bli. Och i min studie har jag velat ta reda på varför och hur pedagoger använder sig av tematiska arbetssätt på förskolan.

En god forskning studie med stöd av Esaiasson, m.fl (2007) kännetecknas genom en rad olika punkter vilket jag skall försöka förklara med egna ord vad det är författarna tycker är viktigt att tänka på forskningssammanhang samt när man skall bedriva en forskningsstudie.

Det finns några stora grund stommar inom vetenskaplig forskning. Första är *kritiserbarhet*, hur argumenterar man? Vad finns det för forskning på den fråga, hypotes man ställer. Vad är det för motiv är motiven tydliga. Hur låter det allmänna resonemanget kring min forskning, det vill säga den diskurs, det vill säga de generella meningar samhället i stort har kring min forskning och vilka forsknings rön som gäller med mera. Vilken metod använder man för sin forskning, Är materialet och teorierna kring ämnet rationellt valda eller finns det andra tillvägagångssätt som varit bättre för just denna här studien. Andra grundpelaren är *kontrollerbarhet* i de man forskat om. Det vill säga finns det möjlighet för andra forskare att granska resultaten. Kan man lättillgängligt finna hur man gått tillväga, finns det en möjlighet att göra om forsknings studien ex utföra samma experiment igen kommer nästa forskare fram till liknande resultat. Tredje är *kommunicerbarhet*, alla ska få möjligheter att ta del av forsknings resultaten för att kunna göra återkopplingar samt ge kritik kunna förstå vad det står i texten. Vad man sist men inte minst trycker på i gällande forskningssammanhang, är vikten av att använda sig av ett vetenskapligt språk, termerna skall vara klara enkla att förstå. Ytterligare beskriver man att observationer i verkligheten är ledtråden till empirisk forskning och att forskaren helst skall stå helst värderingsfri och att den forskning man gjort kan tala för sig själv. Att ägna sig åt empirisk vetenskaplig forskning handlar om att redogöra för och förklara ett samhälleligt fenomen Esaiasson, Gillijam, Oscarsson, Wängnerud (2007).

Varför använde jag Kvalitativa intervjuer? Till skillnad från kvantitativa metoder som inriktar sig på mängden, generaliseringar och olika sorters statistiska undersökningar, har kvalitativa intervjuer ett annat syfte, nämligen att få ett så exakt svar som möjligt från den man intervjuar. Metoden jag valde var att ha en ostrukturerad, stor och bred frågeställning, som sedan operationaliserades ner i mindre frågor kring tematiska arbetssätt. Esaiasson, Gillijam, Oscarsson, Wängnerud (2007) skriver man om hur viktigt det är att hålla lätt avskalade, korta

frågor till den man intervjuar. ”Ett gott kännetecken på en god intervju är när frågorna är korta, svaren långa” Esaiasson, m.fl (2007). Därmed utarbetade jag en mängd korta frågor som skulle kunna driva intervjuerna framåt för att kunna få så exakta svar som möjligt då det gäller mina frågeställningar och vilka uppfattningar pedagogerna har när det gäller att arbeta med tematiskt arbete.

Urval

Mina intervjuade personer har alla gemensamt att det är yrkesverksamma på Kommunala förskola i åldrarna ett till fem år och har erfarenheter kring tematiska arbetssätt. Men två utav förskolorna har valt att ha en Reggio Emilia inspirerad verksamhet. Alla intervjuade personerna har en pedagogisk utbildning. Dock har diverse pedagoger olika inriktningar på sin utbildning och samtliga har olika yrkeslivserfarenhet vilket kan vara till en fördel när det gäller variationen kring sitt urval.

Genomförande

Jag kontaktade fyra pedagoger som jag önskade få besöka på deras förskolor för intervjuer. Frågorna skickades via mejl och deltagarna fick information om vad jag ville få ut av min studie. Jag hade vid intervju tillfället även med ett informationsblad gällande etiska regler. För att få reda på hur det går till i olika förskolor tänkte jag intervju en personal på fyra olika förskolor. Var av personalen har olika inriktningar i sina utbildningar och olika arbetslivserfarenheter. Utgångspunkten är att se om det finns likheter och skillnader i hur man tänker kring hur man arbetar med tematiska arbetssätt. Tillvägagångssätt: Intervju med hjälp av bandspelare, se intervju frågor nedan.

Etiska överväganden

Under mina intervjuer har jag försökt att använda mig av Vetenskapens fyra huvudkrav vad det gäller individskyddskravet. (Vetenskapsrådet, 2007)

1. *Informationskravet.* Den som forskar ska informera de som är berörda vad forskaren har för syfte med sin studie.
2. *Samtyckeskravet.* Det personer som deltar i studien har själva rätt att bestämma om sin medverkan
3. *Konfidentialitetskravet.* Uppgifterna kring alla som deltar i undersökningen skall ges största möjliga sekretess och person uppgifter ska finnas där obehöriga inte kan få ta del av person uppgifterna.
4. *Nyttjande kravet.* Uppgifterna insamlade om enskilda individer får bara användas för forskningsstudiens ändamål.

Resultat

Som jag tidigare tagit upp är intentionen med studien är att undersöka några pedagogers inställningar till tematiska arbetssätt och hur pedagogerna ur ett barn perspektiv gör barnen delaktiga i sitt eget lärande. I detta avsnitt kommer jag att behandla Hur pedagogerna skildrar att de arbetar tematiskt och hur de beskriver att det arbetar med tematiskt arbete utifrån ett barnperspektiv.

Jag inleder med en kort presentation av de intervjuade och var de arbetar samt deras tidigare yrkes erfarenheter. Pedagogerna som jag nämner i texten är pedagoger vars namn i texten är fingerande, vilket innebär att jag inte använder mig av några ”verkliga” tilltalsnamn Strömberg och Lundell (2007). Därefter kommer jag att presentera mitt framkomna resultat utefter mitt syfte och mina frågeställningar.

Presentation av förskolorna och de intervjuade pedagogerna

Lisa är utbildad förskolelärare och har arbetat på förskola sedan 1998 dock utbildad sedan 2003. Lisa har under sin yrkesverksamma tid arbetat med barn på syskonavdelning där barnen är i åldrarna ett till fem år. Sedan 2006 har hon arbetat med barn i med ålders indelade grupper, där barnen har varit i åldrarna fyra till fem år. Lisa berättar att hon är just nu yrkesverksam på en Kommunal förskola där barnen är i åldrarna fyra till fem år.

Pia är utbildad förskolelärare sedan 1995 sedan har hon läst en pedagogiska utbildning inom Reggio Emilia filosofin på femton högskolepoäng samt en påbyggnads utbildning som innefattar barn och barns språkutveckling. Pia har genom sin yrkesverksamma tid jobbat med barn i alla åldrar. Hon har arbetat både på småbarns avdelning med ett och två åringar och på storbarns avdelning med fyra till sex åringar samt arbetat med barn på syskon avdelning i åldrarna ett till fem år. Nu arbetar hon på en storbarnsbarns avdelning med åldrarna tre till fem år. Pia arbetar på en kommunal förskola som har valt att profilera sig med att låta sig inspireras av Reggio Emilia filosofin.

Jessica är utbildad förskolelärare sedan 1987 innan hon utbildade sig arbetade hon som barnsskötare i fem år. Jessica har arbetat med alla åldrar och arbetat i alla olika åldersspann och olika konstellationer. Men de senare åren har hon arbetat på en Kommunal förskola med barn i åldrarna tre till fem år. Jessica har också deltagit i en språkpilot kurs som kommunen hon arbetar i har haft för anställda. Detta för att höja kompetensen hos personalen och visa på hur förskolan kan främja barns språkutveckling.

Camilla är utbildad förskolelärare sedan 2001 och har jobbat på småbarns avdelning med åldrarna ett till tre år, storbarns avdelning med barn i åldrarna tre till fem år samt syskon avdelning med barn i åldrarna ett till fem år. Camilla arbetar på en Kommunal förskola som valt att säga att den är Reggio Emilia inspirerad och arbetar just därmed utefter den filosofin.

Intentionen med studien som jag tidigare tagit upp var att undersöka några pedagogers inställningar till tematiska arbetssätt och hur pedagogerna ur ett barn perspektiv gör barnen delaktiga i sitt eget lärande. Detta har jag betraktat på utefter mina frågeställningar samt mina

indelningar av frågor kring tematiskt arbetssätt, teoretiska perspektiv, dokumentation, miljö, reflektion, pedagogens roll i förskolan.

I den här uppsatsen har fokus legat på att undersöka hur pedagoger själva arbetar med tematiskt arbete på förskolan. Jag har även lagt fokus på hur pedagogerna beskriver att de arbetar med tematiskt arbete ur ett barnperspektiv. Detta har gjorts genom åtta olika uppdelningar av vad pedagogerna sagt vid intervjuerna nämligen, Barns lärande utefter tematiskt arbetssätt, Barns intresse, artefakter och miljöpåverkan, Pedagogens roll i tematiska arbetet, Dokumentation och reflektion samt relationen mellan styrdokumentet och det tematiska arbetet.

Barns lärande utefter tematiskt arbetssätt

Lisa berättade att tema arbete för henne var det att följa en röd tråd genom olika delar av en förskoledag. Lisa skildrade att hon ville att det skulle finnas en tanke bakom det tematiska arbetet, vad man hade för syfte med temat. För henne innebar det också att allt man gjorde i förskolan skulle kunna kopplas till det tema arbete man gjorde. Om temat till exempel var vatten kunde allt från rytmik, musik, rim ramsor till experiment röra sig inom temat. Samtidigt berättade hon om hur man kunde koppla leken, lekmiljöer till det tematiska arbetet.

Även för pedagogen Camilla var det viktigt att tema arbetet löpte som en röd tråd i verksamheten. Lisa pratade om att temat kunde utformas lite olika, ibland korta teman ibland längre teman. Då hon poängterade att man utgår efter barnens intresse avgörs ju här hur stort temat kommer att bli. Det tematiska arbetet kunde initieras antingen från förvaltningen övergripande exempel att man skall jobba extra mycket med miljö, natur. Utefter detta kunde temat planeras av pedagoger och barn. Men temat kunde också utgå från någonting som man uppmärksammat som ett intresse hos barnen. Exempel uttryckte sig Camilla så här:

Jag ser det som ett utav våra viktigaste uppgifter med tematiskt arbete är att barnen får använda sig av olika estetiska former. Det är också viktigt att låta barnen få vara med och skapa utformningen på det tematiska innehållet
(Camilla 2010-11-26).

Resultatdiskussion

De fyra pedagoger jag intervjuade var enligt min tolkning överens med att i ett tematiskt arbete använder man sig av olika estetiska uttryck för att gynna barns lärande och att bidra till ett lustfyllt och kreativt klimat. De flesta pedagoger pratade om allt från skapande, rytmik till hur viktigt det är att fånga de barn som börjar intressera sig för skrift. Jessica nämnde att på deras förskola försökte man att uppmuntra skriften med att ge barnen möjlighet att skriva vid datorn. Alla tyckte att flexibilitet och utgå från barnens tankar var ett måste. Men något som skiljde de olika förskolorna åt var att de Reggio Emilia inspirerade förskolorna var vad jag kunde tolka lite mer inriktade på att barnen initierar temat och att pedagogerna hänger med. Jag upplevde det som att på de andra två förskolorna var det pedagogerna som initierade temat. Sedan fick barnen komma med tankar och idéer

Slutsatser man kan dra av ovanstående är att oavsett man arbetar på en Reggio inspirerad förskola eller en helt vanlig förskola så ser man det som en viktig del att barnen får vara med och planera det tematiska arbetet. Barnen är delaktiga på något sätt. Samtliga pedagoger är överens att barnens intresse avgör hur det tematiska arbetet kommer att fortskrida. Den

olikhet man dock kan märka utefter pedagogernas intervju svar är att på de Reggio inspirerade förskolorna är det nästan ingen annan än barnen som styr vilket temaarbete som kommer att vara på förskolan. Medans de andra förskolornas pedagoger säger att de är mer med och styr upp temat sedan kommer barnens tankar och idéer.. Detta kan kopplas till förskolans styrdokument (Lpfö, 98) där det står att pedagogers uppgifter är att tillsammans med barnen utforma en lustfylld lärande miljö och bidra till att flödet av barnens tankar och idéer skall tas till vara på för att skapa mångfald i lärandet(Lpfö, 98).

Barns intresse

Vissa pedagoger beskrev hur det var viktigt att barns intresse skulle vara styrande Pedagogerna beskrev att barnen delas upp i olika grupper ibland efter ålder, ibland efter intresse. Vid tema arbetet vill man gärna ha olika former av grupper berättar Lisa. Hon menar ibland är de bra med små grupper. Ibland är det bra med en stor grupp. Där man kan få många härliga samtal och här tydligt påvisa mångfalden i barnens olika uppfattningar kring ett tema. Då pedagogerna utgår från barnen men också finns med under det tematiska arbetssättets gång kan tema arbetet komma att ändra form flera gånger under resans gång. Det är det som är så med barnen att det blir inte alltid själv det man som pedagog trodde man skulle göra säger Lisa. Men det är viktigt att barnen känner sig delaktiga och får har inflytande. Men också viktigt att man som pedagog planerar och strukturerar upp sin verksamhet kring temaarbetet.

Pia som jobbar på en av de Kommunala förskolorna som valt att profilera sig utefter Reggio Emilia filosofin sade så här. För mig är temat som vi kallar *Project* något som är utefter barnens intresse. Då vi hela tiden utgår efter barnen vet vi inte hur länge vårt projekt håller på. Det kan mycket väl sluta i något helt annat än vad som i början startade. Då barnens intresse styr har vi aldrig barnen indelade i samma grupper säger Pia. Detta eftersom ena dagen kanske intresset låg kring skapande andra dagen kring skriftspråket, litteratur med mera. Ibland så har vi pedagoger sått ett frö till barnen under sommaren. Då har barnen fått en så kallad sommar uppgift som exempelvis kan utformas så här. Vad har du hittat i naturen som du tror är skadligt för vår miljö? Här kan barnet och föräldern skriva måla om någonting barnet tror kan vara skadligt. Sedan när det blir augusti Intervjuar vi barnet och frågar lite frågor för att få en förståelse för vad barnet har för tidigare erfarenheter kring just detta ämne. Efter det försöker vi väcka intresse för ämnet genom att barnen presenterar sina sommaruppgifter och allt eftersom utvecklar vi projektet vidare. Barnens nyfikenhet och lust till att veta är det som styr vårt Project vidare.

Vi pedagoger försöker dokumentera hela läroprocessen, exempelvis bygger barnet en raket försöker vi få digitalbilder på hela arbetets gång. I slutet av projektet tycker vi det är viktigt att följa upp med en ny intervju. Här ger man barnet möjlighet att se vad barnet lärt sig vad var roligast vad vet jag nu som jag inte visste innan och så vidare. Genom att ha dokumentationen, den nya och gamla intervjun får barnet och vi pedagoger möjligheter att se vad vi har lärt oss för nya erfarenheter kring det projekt vi startat. Detta är ett sätt för både för oss pedagoger samt barnen för att synliggöra det vi gör på vår förskola på dagarna. Även ett utmärkt sätt att bygga en bro mellan hemmet och förskolan säger Pia. Vilket jag tror kan öppna upp en del kommunikation mellan barnet och deras föräldrar.

Camilla beskriver att temaarbetets gång för henne på hennes förskola är som en röd tråd som följer verksamheten och att alla pedagoger har ett gemensamt syfte. Hon uttrycker att det tematiska arbetet skall få med alla delar så som empati, språket, matematiken, rörelsen och så

vidare. Det tematiska arbetet hos oss kan initieras av oss pedagoger men också av barnen. Tema arbetets tid under året kan variera allt ifrån en månad till en hel termin. Vi pedagoger brukar planera in barnen i olika grupper säger Camilla. Oftast efter ålder, men är det så att något yngre barn kanske platsar i äldre barn gruppen får de barnet gärna delta där.

Vi har haft olika arbetssätt när det gäller tematiskt arbete på vår förskola berättar Camilla. Vi har prövat att ha tema morgon till kväll, men även några dagar i veckan. Jag upplever att några dagar i veckan är bättre då jag annars upplever att barnen blir uttråkade kring temat mycket snabbare berättar Camilla.

Jessica uttrycker sig så här om det tematiska arbetet på hennes förskola. Allt tema arbete skall helst initieras utefter barnen. Vilket går hand i hand med vår Reggio Emilia filosofi vi använder oss av på vår förskola. Barnen styr innehållet vilket gör det svårt att veta hur långt det tematiska arbetet kommer att bli. Förresten framför Jessica kallar vi tema arbetet för Projektarbete då det inte låter lika avgränsat som tema. En annan anledning är att på vår förskola behöver barnen inte hålla på med samma projekt utan en grupp kanske arbetar med att forska om fiskar. En annan grupp forskar om traktorer och så vidare. Vi har projekttid när barnen vill och barnen har inga statiska grupper. Detta med tanke på att barnen ska ha inflytande över vad de själva vill göra på förskolan. Vi tror ju på barnens delaktighet, lust, kreativitet att vilja utforska. Under projektets gång försöker vi pedagoger dokumentera så mycket som möjligt även barnen ges möjligheter att dokumentera det de själva gör. Detta kan vi göra genom digitala medel, och genom skapande. Vissa barn i förskolan har ett stort intresse för skrift språket och får utmaningar kring att själva skriva på papper eller dator.

Barnens intresse styr hela projektet och hur projektet skall landa
(Pia)

Utan barnens intresse blir det inget fungerande tematiskt arbete
Barnen måste få vara delaktiga i sitt lärande och kunna påverka sin egen lärande situation (Lisa).

Delaktighet och intresse styr vår verksamhet. Vi utgår från barnen och deras intresse (Jessica).

Resultat diskussion

Slutledningar som kan göras av ovanstående citat är att oavsett man arbetar på en Reggio inspirerad förskola eller en helt vanlig förskola så ser man det som en viktig del att barnen får vara med och planera det tematiska arbetet. Barnen är delaktiga på något sätt. Samtliga pedagoger är överens att barnens intresse avgör hur det tematiska arbetet kommer att fortskrida. Den olikhet man dock kan märka utefter pedagogernas intervju svar är att på de Reggio inspirerade förskolorna är det nästan ingen annan än barnen som styr vilket temaarbete som kommer att vara på förskolan. . I Reggio står barnets kunskapsprocess för en del i det livslånga lärandet därför organiserar man i verksamheten upp långa projekt arbeten som utgår ifrån barnens intresse Kennedy (1999)

Artefakter och miljö påverkan

Lisa uttrycker att på deras förskola sker allt tematiskt arbete i alla rum på förskolan. Men likaså kan temaarbetet vara utomhus det beror alldeles på vad det är barnen arbetar med. Allt

material finns att tillgå men då man kanske vill erbjuda något speciellt nämner Lisa då kanske vi använder oss av såpass dyra material att vi som pedagoger få ha lite koll på hur mycket barnen använder

Pia berättar att på deras förskola formas miljön efter de projekt barnen arbetar med. Man kan både vara inomhus och utomhus. Materialet finns alltid tillgängligt då barnen själva skall få välja när de vill skapa utefter de projekt de arbetar med. Vi ser att miljön skall anpassas efter barnen då miljön enligt Reggio kan vara en så kallad "fjärde pedagog" säger Pia. Därför är det viktigt att miljön förändras efter barngruppen och det intresse barnen har.

Camilla talar om miljön som en viktig del i tema arbetet exempel om vi hade matematik i vårt tema. Då kunde vi gå till dammen och kasta olika material för och se om det sjunker eller flyter. Vår närmiljö är viktig för barnen för att förstå sambanden i exempelvis matematik poängterar Camilla. Men självklart är även inne miljön viktig då vi på vår förskola har temaarbete använder vi oss ofta av de flesta rummen på förskolan och barnen får ta del av de material som förskolan har att erbjuda.

Jessica berättar att miljön är viktig för arbetet på hennes förskola. Miljön förändras hela tiden efter barnens intresse. Pedagogernas uppgift är att förändra miljön utefter att lyssna på barnens behov. Vid projekt på vår förskola försöker vi knyta an till de miljöer som finns utanför förskolan. Till exempel en gång när några barn hade ett projekt om vad som händer med våra sopor. Så åkte vi till en sopstation och träffade en som visade vad de gjorde med soporna. Barnen på förskolan har alltid tillgång till material för skapande men ibland finns inte materialet. Då försöker vi pedagoger utmana barnen med frågor som. Var kan man finna materialet? Vem kan hjälpa oss och så vidare.

Det är viktigt att vi inte serverar barnen färdiga lösningar och material utan att barnen själva får vara med och tänka vilket material och vad som behövs för just det här tematiska arbetet (Jessica).

Jessica nämner här att det är viktigt som pedagog att inte alltid servera allt klart för barnen även när det gäller material och miljö Detta kan jämföras med vad Pramling uttrycker sig om problemlösning. Där barnet får möjlighet att träna sin logiska utveckling ingen talar om det rätta svaret Pramling, Samuelsson (1998).

Barnen får själva hitta de material och artefakter de behöver i det tematiska arbetet (Pia)

Vi brukar plocka fram material och så får barnen skapa utefter sin egna förmåga (Camilla).

På vår förskola är det lite olika hur vi gör med materialet, ibland har vi pedagoger plockat fram materialet. Ibland bestämmer barnen själva (Lisa)

Resultatdiskussion

Mina reflektioner och konklusioner om hur pedagogerna arbetar med miljö och artefakter på förskolorna blev att de flesta var överens om att utemiljön skall vara inkluderat i ett tema arbete och att man skall använda sig av de ytor förskolan har att erbjuda. Dock kunde man tolka en viss skillnad då det gällde användning av artefakter och det material som fanns

tillgängligt för barnen. Min uppfattning var att på det två Reggio inspirerade förskolorna hade barnen möjlighet att välja allt material alla artefakter utefter vad som intresserade barnen själva. På de andra två förskolorna fick jag en föreställning av att pedagogerna lade fram olika material och barnen fick själva utefter pedagogernas val av material skapa kring temat

Genom att lära sig använda artefakter som hjälpmedel skaffar vi oss förmågor att handskas med nya intellektuella problem som sedan kan hjälpa oss vidare inom nya verksamheter och människan blir mer och mer kompetent ju mer man kan använda sig av de artefakter som finns i de sociala praktiker vi lever i Säljö (2000).

Pedagogens roll i det tematiska arbetet

Lisa ser sin roll som pedagog att vara planerad och strukturerad men samtidigt flexibel öppen inför barnens tankar och delaktighet. Hon nämner att det är skönt att ha ramar att följa men om barnen inte köper det man planerar måste man lyssna på barnen och vad det är som de är intresserade av. Jag ser min roll som att vara en trygg vuxen med en kompetens att hjälpa barnet vidare i sin utveckling. Detta genom att utmana, samtala med barnen inte alltid ge dem de rätta svaren.

Pia uttrycker sin pedagogroll så här, Jag ser mig själv som en medresenär på ett tåg, kanske så att jag har kompassen men barnen styr tåget. Jag skall vara en stöttepelare våga utmana barnet när det behöver. Men också vara en vuxen som samtalar med barnet tror på att barnet kan och min roll är att se till att barnet finner lärandet lustfyllt och känner sig delaktigt.

Camilla ser sig som en vägvisare, barnet skall hela tiden vara pedagogens fokus. Genom att stötta när det behövs, utmana barnet när det behöver. Genom att barnet får känna att det är med i en delaktighet på förskolan så lär sig barnet de sociala koder vi i vår kultur har. Det är också väldigt viktigt att man som pedagog lyssnar verkligen lyssnar vad barnen säger. Ibland tror vi vuxna att vi lyssnar men ibland hör vi inte vad barnen säger. För mig säger Camilla är det viktigt att vara en god förebild för barnen en god förebild och en bra pedagog som vågar utmana barnen i deras lärande.

Vi är medupptäckare på en resa barnen styr riktningen (Jessica)

Jag som pedagog är en medresenär på barnets resa. Barnen styr vart vi hamnar fast ibland får jag som pedagog styra kompassen (Pia).

Jag är barnens utmanare och stöttepelare när det går fel, och det är viktigt att barnen får pröva sig fram testa olika lösningar och lära sig att ibland är det motgångar (Lisa).

Mitt jobb som pedagog är att vara en stabil trygg vuxen som utmanar barnen, stöttar barnen, ger trygghet åt barnen (Camilla).

Pedagogerna ser sig som en medupptäckare och stöttepelare. Deras sysselsättning är att utmana och stötta barnet i dess utveckling. De skall vara de som utmanar vidare när barnet står still, ställa frågor visa intresse och väcka barnets nyfikenhet. Vi vill inte vara den som med en gång säger vad som är rätt eller fel, utan vi vill att barnet skall ges möjligheter att pröva på egen hand. Vi som pedagoger skall ligga steget före i våra tankar men inte servera barnen vad som är rätt och fel

Resultatdiskussion

Hur använde sig pedagogerna av sin roll i förskolan? Samtliga pedagoger ser sig som en medhjälpare i barnens utveckling. Då två av pedagogerna sa sig vara med resenärer sade det andra två att de såg sig som stöttelelare ledsagare och förebilder kan man tolka detta som att alla ser sig som en assistent hela tiden som stöttar barnen i deras utveckling. Där pedagogernas roll blir att inte bara säga de rätta svaren utan utmana barnet vidare i sina tankar. Detta kan tolkas så som (Vygotskij, 1995) skriver när han pratar om den vuxne som en ”Scaffolder” en stöttelelare som bidrar utmanar barnet i dess utveckling. Alla pedagoger har på olika sätt berättat hur de ser sig som någon som utvecklar och stöttar barnen framåt. Jag tror det beror på att alla samtliga intervjuade pedagoger har en förskoleläraryt utbildning och visar en storkunskap av att använda förskolans styrdokument där man kan läsa om hur en bra pedagog bör vara (Lpfö, 98).

Dokumentation/reflektion kring tema arbetet

. Lisa talar om dokumentationen som ett redskap för reflektion. Både för barnen och pedagogerna. Dokumentationen öppnar för samtal mellan barn och barn eller barn och pedagog, samt pedagog och pedagog. Vi kan se vad vi gjort vad som blev bra, vad som var roligt om något gick snett. Frågorna kan lyftas direkt vid dokumentationen samtidigt som man kan spara dokumentationen för att vid ett senare tillfälle prata om vad man gjorde.

Dokumentationen är ett synliggörande av verksamheten både för mig som pedagog och för barnet i sitt lärande (Pia)

För Pia är dokumentationen kan vara ett synliggörande av den process barnet lärt sig. Hon ser på dokumentation som ett verktyg där man kan ställa sig frågor som, Hur kom jag fram till allt jag lärt mig? Samtidigt är dokumentationen ett tillfälle att skapa gemenskap mellan förskolan och hemmet säger Pia. Genom dokumentationen kan man delge föräldrar vad barnen gör på dagarna och hur barnen väljer att göra det. För mig som pedagog är dokumentationen ett redskap för att kunna synliggöra den process man har tillsammans med barnen varit delaktig i. Samtidigt ett utvärderingsredskap som öppnar för kommunikation mellan barn och pedagoger.

Digitala medel skapar en kommunikation mellan barn, förskolan och föräldrarna. Vilket ger massor av samtalstillfällen och en större insikt i vår verksamhet säger (Camilla).

Camilla menar att för henne är dokumentationen grunden till en kommunikation mellan barnen/föräldrarna och förskolan. Digitala medel som digitala fotoramar skapar ett samtal mellan barn föräldrar säger Camilla. Barnen kan lättare visa vad de har gjort vi som pedagoger kan lättare visa vad vi har för syfte med den verksamhet vi bedriver med barnen.

Inom Reggio filosofin ser man på dokumentation som en del av processen kring barns lärande. Dokumentationen är ett synliggörande (Jessica).

Jessica berättar att inom Reggio filosofin är dokumentation en stor del av arbetet. Då dokumentationen skall fokusera på processen och inte bara slut resultatet. På vår förskola är det viktigt att barnen ska kunna ha dokumentationen synlig för att kunna samtala med varandra och med pedagoger/föräldrar. Dokumentationen öppnar möjligheter till att samtala om det man gör och hur man gör det. Genom att synliggöra barns olika tankar med hjälp av dokumentation tror hon också att barnen får större förståelse för barns olika sätt att tänka. För pedagogen blir också dokumentationen ett sätt att tydliggöra sitt uppdrag samt reflektera hur man genomför sitt uppdrag som pedagog.

Resultatdiskussion

Utefter pedagogernas svar om dokumentationens betydelse kan man dra slutsatsen att alla de intervjuade pedagoger ser dokumentationen som ett hjälp medel för reflektion. Både genom att kunna reflektera över sig själva som pedagoger men också reflektionen tillsammans med barnen. Det som kunde tydas som en olikhet var däremot att Reggio förskolorna såg dokumentationen som en del i processen barnen själva fick dokumentera sin process för att synliggöra sitt eget lärande mer i större utsträckning än vad jag uppfattade att de andra två förskolorna gjorde. Jag tolkade det som att de andra två förskolorna såg dokumentationen som en viktig del för att visa föräldrar verksamheten och att dokumentationen var också ett tillfälle att samtala med barnen var man gjort. Enligt Kennedy (1999) Är dokumentationen både en del i att som barn kunna samtala om sitt lärande. Men dokumentationen är också en bro mellan förskolan och hemmet.

Relationen mellan styrdokumentet och det tematiska arbetssättet

Läroplanen är något som vi alltid måste arbeta efter (Lisa).

Våra styrdokument är grunden till vår verksamhet, det är styrdokumentet vi måste arbeta utefter med allt vi gör i förskolan.

Så självklart är styrdokumentet en del av det tematiska arbetet (Camilla).

Inom Reggio tror vi på det kompetenta barnet vi jobbar mycket utefter Vygotskys tankar om barnet som föds med en massa möjligheter. Vår uppgift blir att få barnen att blomma utefter de förutsättningar barnet har (Pia).

Alla fyra intervjuade pedagoger kunde se kopplingar mellan tematiska arbetssätt och förskolans läroplans mål. Alla fyra pedagoger visade en stor förtrogenhet till det läroplansmål förskolan skall arbeta utefter och i vilken bemärkelse de har för att främja tematiska arbetssätt i förskolan. Vid frågan om pedagogerna hade någon teoretisk utgångspunkt när det arbetade med tema var det bara Pia som svarade att de arbetade utifrån Vygotskij och det kompetenta barnet. Resterande svara att de hade nog ingen direkt teoretisk utgångspunkt utan vilade sig på läroplanen för förskolan.

Resultatdiskussion

Hur pedagogerna arbetade efter teoretiska utgångspunkter blev enligt mina tolkningar att tre av pedagogerna inte medvetet arbetade efter någon teori utan att de utgick från förskolans läroplan. En av pedagogerna sade att hon arbetade efter Vygotskij tankar om det kompetenta barnet i relation till förskolans läroplan där av i hennes svar på mina intervjufrågor visade en

förtrogenhet kring vad Vygotskij (1995) hade för tankar om barn och deras utveckling. De andra Pedagogerna menade att de använde sig mer av förskolans styrdokument (Lpfö, 98) och de ansåg att styrdokumentententent skulle vara som en grund för hela verksamheten

Tematiska arbetssättet ur ett barnperspektiv

Lisa säger för mig är det viktigt att barnen är delaktiga och aktiva kring sitt lärande. Barnen måste få möjligheter att testa på en massa olika lösningar. Jag tror också att det är viktigt att barnen lyckas och misslyckas ibland.

Till exempel: När barnen arbetar med ett bygg tema där tränas barnen i hur viktigt det är att inte bara fokusera på resultatet utan att få vara med under processen av något som inte alltid blev som man tänkt sig hur kommer det sig att ett bygge rasar? Varför blev det så? Hur gör vi för att det inte ska rasa? (Lisa).

Lisa säger att hon tror att det är viktigt att barnen ser lärande som en process. Det är viktigt att vi som pedagoger finns med när barnet lyckas och när barnet misslyckas som en stöttande hand. Vår uppgift är att stötta barnen och utmana dem till att våga utvecklas. Vi som pedagoger måste samtala med barnen under tema arbetets gång. Ställa frågor som gör att barnet vill bli mer nyfiken och veta mer. Barnens intresse styr hur temat fortlöper. Men oftast är vi pedagoger som sår fröet i barnens tankar och där efter får barnen komma med egna idéer och tillsammans med oss diskutera vad de vill arbeta med inom temat.

Reggio filosofin vilar på att man ska som pedagog alltid utgå från barnens intresse vilket leder till att barnen alltid är delaktiga (Pia).

Pia berättar att på deras förskola utgår man ju efter barnens intresse och barnen själva bestämmer vilket projekt de vill arbeta efter. De enda projektet som barnen inte helt själva har inflytande över är sommaruppgiften som tidigare nämnts ovan. Annars har barnen allt inflytande på vad de vill lära sig. Vår uppgift som pedagoger blir att hjälpa barnen på deras projekt resa. För oss på förskolan är det viktigt att barnet får reflektera diskutera och ta del av vad sina kamrater har gjort i deras projekt. Vi utgår alltid från barnet och barnets lust till att lära. Självklart ibland måste man putta på något barn i någon riktning. Men om man är lyhörd så kan man oftast lista ut vad som intresserar barnet just för tillfället. För oss inom Reggio Emilia "tänket" är det processen kring lärandet som är viktigast inte själva slut resultatet.

Processen kring det som barnet lär sig och hur delaktiga barnen känner sig är nödvändigt för att verksamheten och det tematiska arbetet skall fungera Det är också en rättighet barnen har då Styrdokumentententent säger att barnen skall vara delaktiga i verksamheten på förskolan (Camilla).

Camilla berättar att barnen tankar och visioner är ju alltid fokus, men att det är viktigt att lägga det tematiska arbetet på en nivå som gör att barnen både utvecklas och känner att de bidrar till temat. En annan viktig aspekt i ett temaarbete är processen, inte själva slut resultatet utan vägen dit, att barnet blir uppmärksam på hela lärandet inte bara hur till exempel min snölykta ser ut när den är färdig. Utan att man gör barnet uppmärksam varför och hur blev den så här. På Camillas förskola har barnen arbetat med teman som de själva helt bestämt hur det

skall fungera. Men också arbetat med teman som pedagogerna utformat till den passande verksamheten. Camilla påpekar att det är ett stort ansvar att lägga på barnen att strukturera upp ett helt tematiskt arbete själva. Men visst skall barnens tankar och idéer också räknas. Barnen skall absolut känna att vi pedagoger tar deras tankar på allvar och att barnen kan påverka sin egen livssituation på förskolan. Tog vi inte med detta bryter vi både mot läroplanen samt barns rättigheter i vårt samhälle.

Barnens intresse styr vårt projekt arbete därmed blir barnen delaktiga i processen. Barnen är de som får med sin delaktighet projektet att utvecklas och vi som pedagoger är med på resans gång (Jessica).

Jessica beskriver att barnen på hennes förskola alltid är delaktiga i sitt lärande och kring de projekt de arbetar med. Då det är barnen som styr vart projektet leder. Pedagogerna är med på resans gång men bara för att utmana få barnen att tänka vidare, reflektera kring sitt eget lärande vi tror att processen till lärandet är mer viktig än själva slut resultatet. Demokrati står det i läroplanen på vår förskola jobbar vi med de på olika sätt, vi har bland annat mini redovisningar där barnen delger varandra vad de har gjort med sina projekt. Vi pratar om likheter och olikheter kring vad vi lärt oss. Vi försöker lyssna på varandra visa respekten för en annan individ när den talar också vidare. Genom att utgå från att barnen är kompetenta med en massa resurser vill vi visa barnen hur olika kompetenser visar på mångfald och hur viktigt vi tror det är. Att vi människor är både olik och lika varandra. Genom att barnen bestämmer projekten själva kommer både lik och olikheterna fram.

Resultatdiskussion

På vilket sätt beskriver pedagogerna att de ser på tematiskt arbete ur ett barn perspektiv. Alla samtliga pedagoger resonerar om hur viktigt det är att barnen är delaktiga i sitt arbete. Då jag finner att varje pedagog anser att det är processen till lärandet som är viktigast inte slut resultatet. Ändock var det en av pedagogerna som tog upp frågan hur mycket ansvar ska vi lägga på barnen när det gäller delaktigheten kring verksamheten på förskolan. Här kan man se en viss skillnad mellan de Reggio inspirerade förskolorna och de andra två. Man kan tolka det som att på Reggio förskolorna får barnen själva ett stort ansvar för verksamheten medan på de andra två förskolorna poängterar pedagogerna att det är i slutändan vi pedagoger som skall stå för innehållet i verksamheten och forma dem till demokratiska medborgare utefter förskolans läroplan (Lpfö, 98).

Det skillnader som man kan avläsa mellan pedagogerna är ett uttryck för att två av de förskolorna är profilerade Reggio Emilia inspirerade och förskolan där följer en specifik profil. Även om man kan se olikheter kring pedagogernas tankar om barnperspektiv tycker jag att alla pedagoger visar att de vet vikten av att försöka få med barnperspektivet och hur viktigt att barnen får vara delaktiga i sitt lärande. Lindqvist (2006) skriver att pedagoger är tvungna att finna nya vägar och metoder och verktyg för att barnen skall känna sig som medskapare i sin egen omvärld. De pedagoger jag intervjuat visade samtliga kunskaper om hur man får barn delaktiga i sin egen utveckling. För att visa det krävs det kunskaper som gör att pedagoger som arbetar med barn måste ha en barnsyn där barnperspektivet är i fokus Lindqvist (2006)

Reflektion

Lisa menar att det är bra att reflektera efter varje tillfälle. Både för sin egen skull som pedagog men också med barnen. Reflektionen med barnen gör att man som pedagog vet hur man ska strukturera upp till nästa gång. Vad fångade barnens intresse vad var det som var roligt och så vidare. Sedan är det nog aldrig fel som pedagog att utvärdera hela det tematiska arbetet för att få mer lärdomar hur arbetet kan utvecklas vidare. Lisa nämner att

Dokumentationen kan vara till stor hjälp vid att reflektera. Då man lättare med barnen kan utvärdera vad det är man gjort under temats gång (Lisa).

Pia påtalar att reflektion är ett måste i en förskola, definitivt kring projekten och deras sätt att ta form. Här är dokumentation och intervjuer ett jättebra verktyg. Pia nämner följande:

Reflektion är ett bra instrument för att kunna förstå barnens tankar, vad de har lärt sig. Vad som är roligt vad kunde ha blivit annorlunda. Barnen ges möjligheter till eftertanke (Pia).

För oss pedagoger är det ett sätt att få verksamheten att utvecklas, förändras och förstå hur barnen tänker.

Liknande resonemang för Camilla hon ser reflektioner som ett måste för att kunna se och tydliggöra sitt uppdrag.

Reflektion är ett måste i varje pedagogs uppdrag, vi måste hela tiden reflektera över oss själva och barnen (Camilla).

Reflektion är också till för att kunna visa barnen vad de utvecklas vad de har lärt sig genom åren på förskolan säger Camilla. Den digitala världen har verkligen hjälpt oss att kunna få barnen att reflektera kring det de lär sig på förskolan. En bild när något barn lärt sig att stå på ett ben kan förevigas och barnet kan tydligt se vad som skett.

Dokumentation och reflektion för mig går hand i hand det ena hjälper det andra. (Jessica).

Jessica säger att med hjälp av dokumentationen har vi som pedagoger fått stor hjälp när det gäller att reflektera. Reflektandet blir tydligare både ur ett barnperspektiv och ur ett vuxenperspektiv. Man kan lättare gå tillbaka och minnas vad man gjort. Samtidigt skapar man en historia ett avtryck på en gemensam upplevelse vilket jag tycker är rätt häftigt. Barnens reflekterande sker med hjälp av dokumentationen hela tiden. Barn till barn samtalar om vad de gjort via exempelvis bilder. Pedagoger och barnet kan kommunicera om vad som skett under lärande processen. Föräldrar barn kan föra en dialog om vad barnet gjort. Allt måste reflekteras över för att kunna utveckla vidare verksamheten oavsett det är projekt, samlingar, lekar med mera. Vi lär oss bättre om vi kan synliggöra det vi gör i vår verksamhet

Resultatdiskussion

Hur pedagogerna såg på reflektioner. Alla pedagoger sade att reflektioner är ett måste för att utvecklas, stanna upp och se vad som kunnat bli annorlunda. Någon ansågs att man reflekterar alltid efter varje tillfälle medan någon fann det bra med dokumentationen som ett reflektionsmoment. Man kunde uppfatta att alla pedagoger fann dokumentationen och reflektionen som

något som gick lite hand i hand. Flera av pedagogerna sade att dokumentationen är vårt verktyg för att kunna reflektera och synliggöra de vi själva gör i verksamheten. Samtliga pedagoger uttryckte att det är reflektions tillfällen som utvecklar verksamheten vidare. Likadant skriver Åberg & Taguchi Lenz (2005) där det tar upp hur viktigt det är att det pedagogiska arbetet inte stagnerar utan hela tiden utvecklas och förändras

Sammanfattning av mitt resultat

Efter att ha ställt samman mina intervjuer har det visat på en mängd likheter och en mängd olikheter i mina pedagogiska intervjuer. Jag skall här försöka att göra en kort sammanfattning utefter mina egna erfarenheter och de svar som jag fått vid intervju tillfället.

Barns lärande utefter tematiskt arbetssätt

Samtliga pedagoger som jag intervjuade beskrev att de jobbade med tematiskt arbete, då två av pedagogerna poängterade att de valt att kalla tema arbete för projekt, då de fann att de inte blev lika avgränsat. Alla de intervjuade pedagogerna uttryckte att det var viktigt att barnen hade ett intresse och ett stort inflytande över tema arbetet och hur det skulle formos. Barnens delaktighet och barnens kompetenser ville alla pedagoger att man skulle använda sig av. En sak till som verkade gemensamt för de flesta förskolorna var att barngruppen ibland var i små grupper och ibland i stora. Förutom på Camillas förskola där grupperna var mer statiska men självklart inte omöjliga att överskrida.

Artefakter och miljö påverkan

När det kommer till miljö frågor och hur man arbetar med miljön ur ett tematiskt perspektiv. Kan man se en hel del likheter och några olikheter. Samtliga pedagoger säger att de jobbar i inomhusmiljön och i utomhusmiljön. Samtliga pedagoger uttrycker att de använder sig av alla rum på förskolan. Skillnaderna jag kan utläsa efter mina intervjuer är att på de två Reggio förskolorna ändrar man miljön hela tiden utefter de projekt som de håller på med just då. Pia och Jessica nämnde om hur viktigt det är att använda miljön som en fjärde pedagog. De uttryckte sig att man som pedagog har en uppgift att hela tiden förändra miljön efter barngruppen

Pedagogens roll i det tematiska arbetet

På frågeställningarna om vilken funktion pedagogerna har gentemot barnen ansåg alla pedagoger att ha vissa likheter men också skillnader. Pia och Jessica såg sig som medpassagerare, medresenärer med barnen. Medans Lisa och Camilla såg sig som trygga strukturerade vuxna. Alla fyra pedagoger såg det som sin uppgift att stötta och uppmuntra barnen i sitt lärande. Alla nämnde också hur viktigt det är att utmana barnen, här påpekade Camilla att man ska utmana men inte ge dem för mycket ansvar vi vuxna är vägvisare vår uppgift är att visa vägen. En gemensam nämnare för Lisa, Pia och Jessica var att de tog upp att hur viktigt det var att inte alltid ge barnen de rätta svaren. Utan att man hellre skulle utmana barnen genom att ställa frågor så att barnen själva får möjlighet att utforska saker i sin omvärld.

Dokumentation/reflektion kring tema arbetet

Vad det gäller pedagogernas syn på dokumentation och reflektion utefter ett tematiskt arbete upptäckte jag ett samband nämligen att alla fyra pedagogerna tyckte att dokumentationen och reflektionen gick hand i hand. Alla hade lite olika åsikter om hur dokumentationen gjordes men alla tyckte att dokumentationen skapade en kommunikation kring barnen. Barnen kan

lättare se sitt eget och andras lärande. Samtliga pedagoger tyckte att dokumentationen synliggjorde verksamheten. Pia och Camilla talade om att de skapa en bro mellan hemmet och förskolan. Lisa poängterade att dokumentationen blir ett redskap för reflektionen både ur ett barnperspektiv eller i ett lärandeperspektiv för pedagogen som vill utveckla verksamheten vidare.

Relationen mellan styrdokumentet och det tematiska arbetssättet

Så som jag tolkade de fyra intervjuade pedagogerna så uppfattade jag att de kände starka positiva känslor kring att arbeta tematiskt. Oavsett om man kallade tema arbetet tema eller som Jessica och Pia valde att kalla det projekt arbete, så uttryckte samtliga pedagoger att man vinner barnens engagemang lättare via tema arbete. Vad pedagogerna själva också uttryckte var att detta arbetssätt stimulerar alla delar i verksamheten och att det är lätt att knyta an till förskolans läroplan (Lpfö- 98). Däremot fann samtliga pedagoger det svårt att koppla tematiskt arbete med en teoretisk utgångs punkt. Alla utom Pia som sade att hon jobba utefter Vygotskij och hans lära om det kompetenta barnet.

Tematiska arbetssättet ur ett barnperspektiv

Vad jag kan utläsa av det svar jag fått av samtliga pedagoger är att alla har liknande åsikter om att man ska ha barnet i fokus och att pedagogerna uppgift är till för att stötta barnen i sin utveckling. Jag tolkar att alla ser det som en viktig del att barnen känner sig delaktiga i sitt lärande och att detta är en förutsättning för bra verksamhet. Pedagogerna tror på barnens kompetens och på att de vill lära sig nya saker. Dock kan man utläsa vissa skillnader kring pedagogernas barnsyn särskilt ser man skillnader mellan det två pedagoger som arbetar Reggio Emilia inspirerat. Pia och Jessica uttalar hela tiden sig om barnen och att det är barngruppen som styr verksamheten och innehållet. Medans Lisa och Camilla uttalar sig med ord som barnen är delaktiga och kan påverka sitt lärande innehåll, fast vi som pedagoger är de som styr verksamheten åt en viss riktning.

Analys och diskussion

I min diskussion kommer jag att försöka koppla tidigare forskning till min egen intervjustudie och mina resultat för att försöka se om jag kan få besvarat mina frågeställningar.

Hur skildrar pedagogerna själva hur det arbetar tematiskt?

Hur beskriver pedagogerna att det arbetar med tematiskt arbete utifrån ett barnperspektiv?

Barns lärande utefter tematiskt arbetssätt

Ur ett sociokulturellt perspektiv ser man på allt lärande och allt deltagande som en ledande roll. Människan lär genom aktivt deltagande skriver Säljö (2000). Samtliga pedagoger jag intervjuade påpekade att barn lär sig genom både aktivt och passivt deltagande. Bara att barnen ges möjligheter att delta i ett tema arbete ger nya lärdomar. Barnen gör tillsammans med oss pedagoger och sina kamrater nya erfarenheter som bidrar till nytt lärande säger de intervjuade personerna. Detta går hand med de tankar som Säljö (2000) omnämner i sin forskning kring barns lärande och utveckling. Vi får erfarenheter och tar till oss genom den miljö och den sociala praktik man befinner sig i. Här kan man urskilja de olika förskolornas sätt att utforma temat med fyra olika tillvägagångssätt se att barnen blir färgade av de sociala praktiker de själva vistas i. Barnens erfarenheter av tematiska arbeten blir väldigt centrerat till den förskole kultur som de befinner sig.

Integrerad undervisnings praktik där barnen har ett friare sätt och få vara mer delaktiga skriver Davidsson (2006). Denna undervisnings praktik kan liknas vid de fyra pedagogernas förskolor med deras tematiska arbetssätt eller vad två förskolor kallade projektarbeten. Enligt pedagogerna i min intervju studie ger de barnen möjligheter att vara delaktiga och aktiva i sin egen lärande situation. Barnen själva styr utefter deras intresse vilket kan bidra till vad Carlgren, (2008) kallar ett "legitimt perifert deltagande" vilket innebär att barnen som får möjligheter att delta i tematiska arbetssätt kan få en djupare kunskap om ämnet, temat och kan ta lärdom av varandras tidigare lärdomar

På de fyra förskolorna beskrev pedagogerna att barnen själva får möjligheter att fördjupa sig i det de själva finner är intressant. Genom olika estetiska uttryck och integrera olika ämnen i temat kan barnen få utlopp för deras olika lärsituationer. Detta anser Nilsson (2007) blir ett helhets tänkande. Att utgå från barnets intresse men också att ta vara på barns olika sätt att lära genom att barnen kommunicerar med varandra och med de pedagoger som är närvarande utökas barnets erfarenhetsvärld. Eftersom barnen inte alltid delas in i ålders homogena grupper när det gäller tematiska arbeten. Så kan pedagogerna använda sig av andra barn som har mer erfarenheter med detta kan barnet nå nya utvecklingsmöjligheter detta kallar Vygotskij (1995) Barnets närmaste utvecklingszon får möjlighet att utvecklas till barnets potentiella zoner. Pedagogerna på förskolorna beskriver att tematiskt arbete är något man kan utveckla tillsammans med andra gruppen socialiseringen samspelet med andra kan få barnen att utveckla olika perspektiv att se på saker och ting. Pramling Samuelsson (2006) skriver att barn lär sig i samspel med andra barn. Barnen ges möjligheter till kommunikation och se olika perspektiv samt får barnen möjligheter att tänka över sitt eget och andras tillvägagångssätt.

Artefakter och miljöpåverkan

I enlighet med Reggio Emilia filosofin och Säljö (2000) använder vi människor oss av artefakter för att visa hur vi tänker. Lindqvist, (2006) likställer dessa tankar med att barn genom tematiska arbeten samt olika problemlösningar kan utveckla en "levvärld" som skapar en gemensam förståelse för de lärande som sker i tema arbetet. Detta kan jämföras med vad pedagogerna berättar om när de är medresenärer på barnens projektarbeten. Barnens fantasi och viljan till att utforska sin omvärld med hjälp av artefakter på förskolan kan ge pedagogerna en djupare förståelse för barnens tankar. Lindqvist (2006) anser att man skall se leken som en del i skapande ämnen i förskolan. Genom leken sker en kulturell verksamhet som blir en del av den sociala kontext barnet lever i. Leken som kommer ifrån exempelvis tematiskt arbete kan vara verktyg för pedagogerna för att utveckla barnens lärande och även se hur barnen lär. En av pedagogerna på förskolan poängterade hur viktigt det är att vara närvarande men inte styrande då man arbetar tematiskt. Detta för att få mer kunskaper hur barnen tänker kring temat och om verksamheten.

Miljön är en viktig del i Reggio filosofi skriver Kennedy (1999) En stimulerande miljö bidrar till många olika möten. Miljön kan bidra till aktivitet, fantasi, kreativitet som stimulerar barngruppen. De pedagoger som arbetade på Reggio inspirerade förskolorna såg det som en del av det pedagogiska uppdraget att förändra miljön. Miljön för pedagogerna är en viktig del i deras arbete de intervjuade pedagogerna berättar att miljön för dem är en avgörande faktor hur vidare det tematiska arbetet fortlöper. Detta synsätt stödjer också Vygotskij (1995) och Lindqvist (2006) Då de menar att pedagogens roll är att finna nya vägar och verktyg till nya erfarenheter och nytt lärande.

Pedagogens roll i det tematiska arbetet

Leken bereder barnen för det liv som barnet skall erfar så uttrycker sig professor Pramling När hon vill uppmärksamma vikten av varför pedagoger skall arbeta tematiska arbeten eller så kallade projekt. Temat bör utgå från barnen och att barnen skall ges möjligheter att träna sitt logiska kunnande exempelvis med frågor, barn behöver utmanas Pramling Samuelsson, (1998). Detta är just vad mina intervjuade pedagoger menar är en av de viktigaste roller man har som pedagog. Pedagogerna berättar att det är vår uppgift att utmana barnen i deras tänkande. När vi jobbar tematiskt måste vi hela tiden utmana ligga steget före veta vad barnen ligger på för utvecklingsnivå. Enligt Vygotskij (1995) är detta en viktig del i att kunna föra barnet vidare i sin utveckling. Pedagogens roll är att hjälpa barnet fram i sitt lärande kontakten och interaktionen mellan pedagogen och barnet är mycket viktigt för barnets lärande detta talar Claesson (2007) om likaså relateras detta till de sociokulturella perspektivet där man ser kommunikation och interaktion med andra som en ledande roll i allt lärande Säljö (2000). De pedagoger jag intervjuat delar ovanstående åsikter då de finner att kommunikationen och samspelet mellan pedagogen är mycket central i deras yrkesroll. Alla pedagoger säger att samtalet, interaktionen är viktig och allra mest är att vara en lyhörd pedagog. Lyssna på barnen detta är enligt Åberg & Taguchi Lenz (2005) en förutsättning för att kunna arbeta med barnen så de förstår vad det innebär att leva i ett demokratiskt samhälle. Vilket är ett utav förskolans stora uppdrag (Lpfö, 98).

Tematiskt arbetsätt ur ett barnperspektiv

Barnsyn, synsättet på barn har förändrats så skriver Sommer (2007) vi ser idag barn som kompetenta och att de föds med en massa egenskaper, potentialer och förmågor. Barn föds inte som blanka blad utan barnen skall ses som kompetenta individer. Denna uppfattning har också mina intervjuade pedagoger. De delar Sommers uppfattningar om att barn kan bara du som vuxen ger dem rätt verktyg, rätt vägledning genom att ställa krav och utmana barnet men också stötta barnet så kan den vuxne släppa mer och mer ansvar åt barnet. Sommer (2007) skriver den vuxne skall vara en auktoritativ vuxen med detta menas att den vuxne skall kunna ha förväntningar, krav och utmana barnet. Men också är det den vuxnes uppgift att kunna leva sig in i barnets känslor och föreställningar. De intervjuade pedagogerna ser det här med att ta barnens perspektiv som en viktig del i deras arbete. Genom att se barnen som medspelare och likvärdiga medspelare utefter de erfarenheter barnet har hunnit skaffa sig ger pedagogerna barnen möjligheter att själva få delta och planera sitt eget lärande vid tema arbetets gång. Dock hänvisar pedagogerna att de vuxna har mer erfarenheter och måste ibland visa vägen. Detta kan liknas vid Sommer (2007) text där man tar upp att den vuxne är ”merkompetent” på grund av längre livserfarenhet. Pedagogerna jag intervjuat är i av samma åsikt då de ser att barnens åsikter och tankar måste vara grundstommen för en bra verksamhet. Barnen är i fokus de måste få inflytande och möjligheter att delta i vad de vill göra när de gäller tema arbete. (Jonstoj & Tolgraven, 2001) skriver att lyssna och låta barnen vara delaktiga i sitt lärande är det är en förutsättning för ett bra lärande. Reggio Emilia filosofin bygger på tankar om det kompetenta barnet som är delaktig i sin egen lärande process. Enligt Reggio är Barnet sin egen forskare som söker sin egen kunskap om omvärlden Jonstoj & Tolgraven (2001).

Dokumentation/reflektion kring temaarbetet

Dokumentation är grundläggande för att synliggöra lärande säger Kennedy (1999) dokumentationen behövs för att göra pedagoger, barn, föräldrar medvetna om sitt lärande. Detta tar även pedagogerna upp i min intervju studie. Pedagogerna hänvisar till dokumentationen som ett verktyg som hjälper dem att reflektera med barnen och med sig själva och andra pedagoger. De anser också så som Åberg & Taguchi Lenz (2005) Att dokumentationen bidrar till ett aktivt tänkande och reflekterande om vad man gör på förskolan.

De intervjuade pedagogerna ger uttryck åt att dokumentationen är som en länk till samtal både barn till barn men också barn och pedagog, Barn och förälder. Reggio Emilia filosofin har som åsikt att dokumentationen kan bygga en bro mellan hemmet och förskolan och därmed får även föräldrar en insikt i verksamheten och sina barns lärande (Kennedy, 1999).

Relationen mellan styrdokumentet och det tematiska arbetsättet

I förskolans styrdokument (Lpfö, 98) står det

”Verksamheten skall bidra till att barnen utvecklar en förståelse för sig själva och sin omvärld. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära skall utgöra grunden för den pedagogiska verksamheten. Den skall utgå ifrån barnens erfarenheter, intressen behov och åsikter. Flödet av barnens tankar och idéer skall tas till vara för att skapa mångfald lärandet (Utbildningsdepartementet, 2 006:8-9).

I min intervju studie berättar pedagogerna att de alltid använder sig av förskolans läroplan. I det tematiska arbetet utvecklas barnens kreativitet och lust till att lära. Pedagogerna konstaterar också att det just är genom barnens behov och åsikter barnen erfar en förståelse för sig själva och andra. Genom att samarbetar och lära sig genom de vardagliga samspelet och den vardagliga kommunikationen så utvecklas barnen och socialiseras in i vårt samhälle menar pedagogerna. Detta överens stämmer med vad Säljö säger med att vi skapas till sociokulturella varelser genom deltagande i olika sociala praktiker som är miljö och kulturellt betingade Säljö (2000).

Metoddiskussion

I min intervju studie valde jag att använda mig av en kvalitativ metod med kvalitativa intervjuer (se ovan, metod, genomförande, s 11-13). Mitt Metodval känns som ett självklart val då jag hade sett det svårt få samma exakta svar som vid en kvantitativ undersökning.

Mitt syfte med intervjuerna var att få så ärliga svar som möjligt. Mina intervjuer flöt bra dock en viss ovana hade jag själv då det gällde att intervju. Diktafonen jag använde vid intervjutillfällena va till en stor hjälp då jag kunde spela om intervjuerna ett fler tal tillfällen för att få ner på papper vad som sägs. En stor fördel var att jag hade gjort många korta frågor som gav långa svar dock så här i efterhand har jag insikt att jag borde ha haft mer frågor kopplat till lekens betydelse i de tematiska arbetena det blir en lärdom till nästa gång. Annars uppfattade jag det som om pedagogerna fann de flesta frågor lätta att förstå. Något som jag däremot önskat fanns tid med var att observera och intervju barngrupperna när de arbetar tematiskt eller vad Reggio förskolorna kallade projekt. Om jag hade haft möjlighet att observera barnen och pedagogerna tillsammans kanske mitt resultat sätt betydligt annorlunda ut. Då jag nu egentligen bara har pedagogernas intervjuer att gå på är det svårt att veta om det de intervjuade pedagogerna säger stämmer överens med verkligheten. Kanske hade eventuella observationer och intervjuer gjort ett helt annat resultat kring min studie och min studie varit mer trovärdig. Men då jag i början på grund av tid val att utgå kring pedagogernas tankar kring tematiskt arbete är jag nöjd med det resultat jag fann utefter de förutsättningar jag hade för att bedriva min studie.

Det som kändes bäst med mitt val av genomförande var att jag valde fyra olika förskolor då jag fann det lättare att se variationer kring hur man arbetar. Men ändå fann jag att arbetssätten på förskolorna inte skiljde sig så mycket. Tror att de beror på att jag kunde ha gjort ett bättre urval av förskolor. Då jag nu valde fyra förskolor som låg i samma kommun rätt så geografiskt nära. Alla förskolorna bedrivs av samma förvaltning, Förskolorna består av barn vars familjer överlag har en relativt god socioekonomisk bakgrund. Allt detta måste vägas in i det resultat jag fått av min kvalitativa studie.

Hur kan man forska vidare om tematiska arbetssätt

Efter att ha gjort min intervjustudie har jag sett möjligheter till vidare forskning. Det hade varit intressant att jämföra min intervjustudie med andra förskolor. För att få möjligheten att belysa det tematiska arbetet och mina frågeställningar ur mer än en synvinkel det vill säga ur ett annat perspektiv en pedagogens. Hade varit intressant att bedriva studien ur ett barnperspektiv. Hur hade barnen sagt om delaktigheten i förskolan, hade barnen sett på tema arbetet också vidare. På så vis hade denna studie fått ett bredare underlag och antagligen ett helt annat resultat.

Avslutande ord

Syftet med hela studien har varit att undersöka pedagogernas inställning till tematiska arbetssätt i förskolan. Detta syfte i relation till hur pedagogerna arbetar med tema arbete ur ett barnperspektiv och om pedagogerna gör barnen delaktiga i sitt lärande. Har jag fått svar på mitt syfte och de frågeställningar jag ställde mig i början av min studie?

Jag vill nog hävda att mina intervjuer och mitt resultat har blivit något sådär besvarat. Alla de intervjuade pedagogerna ser det som positivt att jobba tematiskt man ser fördelarna i att barnen samarbetar kommunicerar och delar med sig av varandras erfarenheter. Samtliga pedagoger visar förståelse och kunskap kring vad tematiskt arbete och hur tema arbete kan bidra med nya kunskaper både ur ett lärandeperspektiv och ur ett lekperspektiv. Studien har gett mig svar på hur viktigt det är att utgå från barnens intresse samt hur viktigt det är att göra barnen delaktiga kring sitt lärande. En sak som jag tänkt på när det gäller intervjuade pedagogerna och det resultat jag kommit fram till, så är det att alla pedagogerna visar en stor respekt och en tro på det kompetenta barnet. Deras barnsyn och deras egen yrkesroll som pedagog, den utmanande stöttande medresenären som utvecklar barnen vidare. Min slutsats till varför svaren blivit relativt lika men dock vissa skillnader blir; att samtliga pedagoger har förskoleläraryt utbildningen som grundstomme alla de intervjuade har en likvärdig utbildning och jobbar inom samma kommun med samma förvaltning.

Fick jag svar på mina frågeställningar utefter min intervju studie

Hur skildrar pedagogerna själva hur det arbetar tematiskt?

Jag har som jag tidigare ovan nämnt att pedagogerna jag intervjuar arbetar väldigt lika i många delar så som barnsyn tron på att barnen kan om de får rätt hjälp för att utvecklas. Men de tydligaste skillnaderna i arbetssätten kunde jag se om man jämförde de Reggio Emilia inspirerade förskolorna och de andra två förskolorna. Reggio förskolorna hade mer en tydligare linje då det gällde att allt utgår från barnens intresse tema arbetet som de kallar projekt styrs idel efter barnen. Medans de andra två förskolorna hade en riktlinje att de vuxna initierar ett tema som inspirerar barnen därefter fick barnen visa intresse. Reggio pedagogerna uttalade sig om att de var medresenärer som visar kompassen medans de andra sa att de var utmanande stöttande och trygga vuxna. Samtliga pedagoger sade sig arbeta med styrdokumentet som riktlinjer i det tematiska arbetet. Dock bara en Reggio pedagog som använde sig av teoretisk bakgrund. Trots att de andra tre inte sa någon teoretisk bakgrund anser jag att de arbetar väldigt utefter ett sociokulturellt perspektiv där fokus är på kommunikation och interaktion med andra. Kanske tyder jag deras arbetssätt så här för att jag själv använder mig av de glasögonen. Då så ser och tolkar jag de samband mer än andra teoretiska perspektiv. Men jag tror också att det kanske har med den region i Sverige man befinner sig och viken rådande kultur som gäller där.

Hur beskriver pedagogerna att det arbetar med tematiskt arbete utifrån ett barnperspektiv

Pedagogerna berättar att de utför ett arbete med barnen som utgår från att barnen är delaktiga i det tematiska arbetet. Det intervjuade pedagogerna ser barnens delaktighet som en förutsättning för att det tematiska arbetet skall ge barnen något lärande. Samtliga pedagoger

säger att barnen blir delaktiga genom att det inte hela tiden serveras vad som är rätt eller fel. Barnen skall utmanas i sitt tänkande det är så det lär sig.

Mina egna reflektioner utefter det svar jag fått från de intervjuade pedagogerna är att samtliga pedagoger är överens att barnens intresse avgör hur det tematiska arbetet fortlöper. Barns medverkan är en nödvändighet för att barnen skall känna att de lär sig något och det är pedagogernas uppgift att stimulera barnen till att vilja lära sig mer. Vad jag har uppfattat utefter min studie är det att pedagogen måste tro på att barnen kan. Men att pedagogen är lyhörd ser barnens olika förutsättningar och är öppen för att barn lär sig på olika sätt. De pedagoger jag intervjuat visar på hur viktigt det är att vi är lyhörda ödmjuka för våra lik och olikheter. Att varje individ lär sig genom att delta aktivt i sitt eget lärande genom att delta i tematiskt arbete förbereds barnen på så många olika saker i livet. Med hjälp av tematiska arbeten tränar barnen förmågan till att kommunicera, samarbeta, iaktta, lyssna delta i en mängd olika estetiska uttryck ges barnen möjligheter att förberedas för livet.

Fick jag svar på mitt syfte utefter min studie och vad får det för kommande följder i mitt blivande yrke?

Syftet med hela studien var att undersöka pedagogers uppfattningar om tematiska arbetsätt och hur pedagogerna ur ett barn perspektiv gör barnen delaktiga i sitt eget lärande. Utefter min studie har jag fått insikt i hur viktigt det är med att använda sig av tematiskt arbete i förskolan. För mig som blivande pedagog så är det viktigt att kunna se mitt eget förhållningssätt och hur jag ser på barns lärande. Hur vill jag som blivande pedagog göra barnen delaktiga i sitt eget lärande? Vilka teoretiska utgångspunkter kommer jag att använda mig av? Hur tar jag ställning till dokumentation och reflektion i min kommande yrkesroll och hur kommer jag som pedagog använda mig av styrdokumentet? Alla dessa frågor och ställningstagande har jag genom denna studie uppmärksammat. Många insikter hur man skall förhålla sig till barnens intresse göra barnen delaktiga så att barnen känner att deras tankar röster räknas. Det tror jag är en viktig del i min kommande yrkesroll. Att lyssna, samtala, reflektera om det man gör i verksamheten synliggörs för barnen, en själv som blivande pedagog och sist men inte minst föräldrarna får en insikt i deras barns vardag och vad det är i verksamheten gör på dagarna. Att hela tiden synliggöra sig själv rannsaka sig själv i vilka förhållningssätt man har tror jag gör att man själv som pedagog hela tiden utvecklas och lär sig nya saker tillsammans med barnen och blivande kollegor. Att våga tro på det kompetenta barnet och se sig själv en jämlike som en som är med på resans färd, någon som kanske har rest mycket men inte har alla svar, utan tillsammans kan man utforska, leka, samtala.

Referenser

Litteratur

Bruner, Jerome (1996) *Culture of Education*: Harvard university press.

Carlgren, Ingrid (red) (1999). *Miljöer för lärande*. Lund: Studentlitteratur. 117 s.

Claesson, Silwa (2007) *Spår av teorier i praktiken*: Studentlitteratur AB: 152 s.

Esaiasson, Gillijam, Oscarsson, Wängnerud (2007) *Metodpraktikan – konsten att studera samhälle, individ, marknad*, Nordstedts juridik AB. 246 s.

Jonstoj, Tove & Tolgraven, Åsa (2001): *Hundra sätt att tänka – om Reggio Emilias pedagogiska filosofi*. Stockholm: UR

Kennedy, Birgitta (1999) *Glasfåglar i molnen – om temaarbete och dokumentation ur en praktikers perspektiv*. Stockholm: HLS Förlag

Lindqvist, Gunilla (2006) *Lekens möjligheter – om skapande lekpedagogik i förskola och skola* : Lund, Studentlitteratur, 171 s.

Nilsson, Jan (2007) *Tematisk undervisning* : Studentlitteratur AB 246 s .

Pramling Samuelsson (2006) *Lärandets grogrund*: Studentlitteratur, 152 s.

Sommer, Dion (red, 2:2) (2007) *Barndomspsykologi – utveckling i en förändrad värld*: Runa förlag, 304 s.

Strömberg och Lundell (2007) *Handlingsoffentlighet och sekretess*, Lund: Studentlitteratur. 88 s.

Säljö, Roger (2000) *Lärande i praktiken – ett sociokulturellt perspektiv*. Stockholm: Bokförlaget prisma.

Utbildningsdepartementet (2006). *Läroplan för förskolan*: Lpfö 98. Stockholm: Fritzes. 12 s

Vygotskij, Lev (1995). *Fantasi och kreativitet barndomen*. Göteborg: Daidalos. 109s.

Åberg Ann: & Taguchi Lenz, Hillevi, 2005: *Lyssnandets pedagogik*. Stockholm: Liber AB 156 s.

Uppsats: Grankvist, Christina, Sofia, Ribbing, Charlotta, Söderberg, *Tomtegröt – tematiskt arbete i förskola och skola*, IPD Göteborgs universitet 34 s.

Bilaga

Intervjuguide

Förhistoria/fakta

Vad har du för pedagogisk utbildning?

Hur många år har du arbetat inom verksamheten?

Vilka åldrar på barnen jobbar du med?

Frågor kring det tematiska arbetssättet.

Vad betyder tematiskt arbete för dig som pedagog?

Hur länge har ni på förskolan arbetat tematiskt?

Hur brukar temat initieras?

Vilket innehåll ska finnas i det tematiska arbetet?

Hur länge brukar ett tematiskt arbete fortlöpa?

Hur strukturerar ni upp barngruppen?

Vilka sorts indelningar av barnen görs inför temaarbetet?

Teoretiskutgångspunkt

Vilken *teoretisk utgångspunkt* ligger i grund för det tematiska arbetet?

Kan det tematiska arbetet kopplas till läroplanen?

Miljö

Vart någonstans på förskolan befinner ni er när ni arbetar?

Hur organiserar ni upp miljön när det är tema arbete?

Vad har barnen för möjlighet att utnyttja materialet?

Dokumentation

Hur sammanställer ni det tematiska arbetetsprocessen?

Hur tar ni vara på den dokumentationen?

Pedagogroll

Hur ser din roll som pedagog ut vid temaarbetets gång?

Barnsyn/Barnens delaktighet i tema arbetet

Vad har barnet för roll i temaarbetats gång?

Hur ser ni på barnets lärandeprocess?

Vilket inflytande har barnen på det tematiska arbetet?

Reflektion

Hur utvärderas/reflekteras det tematiska arbetet?

Hur reflekterar ni med barnen kring barnets lärande av temaarbetet?

Övrigt

Är det någon fråga som jag inte har omnämnt som jag skulle ha användning av i min fortsatta studie?